

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SERAMİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

**GÜNÜMÜZDE ANKARA’DA YAPILAN SERAMİK DUVAR
PANOLARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Kevser DEVECİ

ANKARA
Haziran, 2012

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SERAMİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

**GÜNÜMÜZDE ANKARA’DA YAPILAN SERAMİK DUVAR
PANOLARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Kevser DEVECİ

Tez Danışmanı
Doç. Birsen ÇEKEN

ANKARA
Haziran, 2012

JÜRİ ONAY SAYFASI

Kevser DEVECİ' nin, Günümüzde Ankara'da Yapılan Seramik Duvar Panolarının
İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma başlık tezi 18.07.2012 tarihinde, jürimiz tarafından
Seramik Eğitimi Anabilim / Anasanat Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan: Prof. Dr. Yücel Gelikli
Üye (Tez Danışmanı): Doç. Bilsen GEKEN
Üye: Yrd. Doç. Dr. Gökkin Akengon
Üye:
Üye:

C. Yücel
B. Geken
G. Akengon

ÖN SÖZ

Ankara'nın çeşitli yerlerinde yer alan seramik duvar panolarının incelendiği bu araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın problemi ortaya konulmuş, araştırmanın amaç ve önemine değinilmiştir. İkinci bölümünde araştırma ile ilgili araştırmalara ve kavramsal çerçeveye yer verilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde yöntem, araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler anlatılmıştır. Araştırmanın dördüncü bölümünde bulgular ve yorumlara yer verilmiş, son bölümde ise araştırmanın sonuç ve önerileri sunulmuştur.

Araştırmanın yürütülmesinin her aşamasında desteğini benden esirgemeyen danışmanım Doç. Birsen Çeken hocama, yine araştırmanın yürütülmesinde bana yardımcı olan hocam Prof. Dr. Yücel Gelişli'ye, kaynak kitap konusunda kütüphanesinden yararlandığım Prof. Dr. Mehmet Taşpınar hocama, Servet Akbaş'a ve Ken Wiest'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca fotoğraf çekimlerinde yardımlarından ötürü Ayhan Acun'a, desteklerinden ötürü aileme ve kız kardeşim Neslihan Deveci'ye teşekkür ederim.

Ankara, 2012

Kevser DEVECİ

ÖZET

GÜNÜMÜZDE ANKARA’DA YAPILAN SERAMİK DUVAR PANOLARININ İNCELENMESİ

DEVECİ , Kevser

Yüksek Lisans Seramik Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Birsen Çeken

Haziran 2012

Bu araştırmanın genel amacı Ankara’nın çeşitli bölgelerinde yer alan Seramik duvar panolarını incelemektir. Araştırma da tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veriler, örneklem olarak seçilen otuz adet seramik duvar panosundan gözlem formları ile elde edilmiştir.

Araştırmada gözlem formlarından elde edilen sonuçları şu şekilde sıralayabiliriz;

Seramik duvar panolarının, büyük çoğunluğunun yapımında ise elle şekillendirme tekniği kullanılmış; panolarının yapımında kil, kil ve cam karo ve kil ve ahşap çerçeve kullanılmış; panolarının büyük çoğunluğunun yapımında sadece kil kullanılmış; panolarda, Ankara, enerji, Kurtuluş Savaşı ve doğa, hayat ağacı konuları işlenmiştir. Seramik duvar panolarının kompozisyonlarında genellikle hayvansal figür ile bitkisel motif kullanıldığı belirlenmiştir.

Seramik duvar panolarında kuş, Ankara Keçisi ile inek figürleri kullanılmıştır. Kuş motifleri arasında Selçuklu devletini temsil eden çift başlı kartalda yer almaktadır. Panolarda genellikle Ankara’nın sembolü olan hayvan figürleri tercih edilmiş; kompozisyonlarında en çok kahverengi, sırasıyla mavi, yeşil, siyah ve beyaz renkler kullanılmıştır.

Bu sonuçlara dayanarak geçmişten günümüze motif ve biçimlerle aktarımın oldukça fazla olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Pano, Seramik Duvar Panosu

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE CERAMICS WALL PANELS IN ANKARA TODAY

DEVECİ , Kevser

Master's Thesis Ceramic Department of Education

Supervisor: Associate Prof.Birsen ÇEKEN

Ankara June 2012

This research's general purpose is the examination of ceramic wall panels found in various areas of Ankara. The descriptive method was used in this research. The data that was obtained in this research came through the observation forms of 30 ceramic wall panels chosen as the sample.

We can list the results from the observation forms used in the research as follows:

In the construction of a great percentage of ceramic wall panels hand forming techniques were used; in the construction of the panels clay, clay and glass tiles along with clay and wood frames were used; in the construction of the majority of the panels only clay was used; in the panels Ankara, energy, the War of Independence and nature, as well as the tree of life were the subjects displayed. In the composition of the ceramic wall panels it was determined that generally animal figures and plant motifs were also used.

On the ceramic wall panel's birds, the Ankara cat and cow figures were used. Among the bird motifs the double headed eagle representing the Seljuk state was found. On the panels generally animal figures representing Ankara were preferred; in the compositions mostly brown, after that in order blue, green, black and white colors were used.

Based on these results from the past to the present the transfer of motif and form has been very great.

Key terms: ceramic, panel, ceramic wall panel

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii
RESİMLER LİSTESİ.....	viii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç.....	3
1.3. Önem.....	3
1.4. Sınırlılıklar.....	4
1.5. Sayıtlar	4
1.6. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.2. KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	6
SERAMİĞİN TANIMI, SERAMİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ, SERAMİK PANO TARİHÇESİ, SERAMİĞİN TÜRKİYE’DE Kİ YERİ VE SERAMİK PANO ÜRETİMİNDE GENEL AŞAMALAR.....	6
2.2.1. Seramiğin Tanımı.....	6
2.2.2. Seramiğin Tarihsel Gelişimi.....	7
2.2.3. Seramiğin Türkiye de ki Yeri.....	9
2.2.4. Türkler de Seramik Pano.....	10
2.2. 4.1. Selçuklu Dönemi.....	10
2.2.4.2. Osmanlı Dönemi.....	14
2.2.4.3. Cumhuriyeti Dönemi.....	20
2.2.5. Türklerde Seramik ve Çini Sanatında Kullanılan Motifler.....	31

2.2.5.1. Geometrik Bezemeler.....	31
2.2.5.2. Bordürler(Kenar Suyu).....	31
2.2.5.3. Basit Geçmeler.....	31
2.2.5.4. Yıldız Çokgen.....	31
2.2.5.5. Natüralist Bitkisel Bezemeler.....	31
2.2.5.6. Stilize Bitkisel Bezemeler.....	31
2.2.5.7. Yarı Stilize Bitkisel Motifler.....	32
2.2.5.8. Yazılı Bezemeler.....	32
2.2.5.9. Figürlü Bezemeler.....	32
2.2.5.10. Stilize Edilmiş Doğa Motifleri.....	32
2.2.5.11. Sembolik Bezemeler.....	32
2.2.5.12. Nesneli Bezemeler.....	32
2.2.5.13. Mimari Yapıları Konu Edinen Bezemeler.....	33
2.2.6. Seramik Pano Üretiminde Genel Aşamalar.....	33
2.2.6.1. Tasarım.....	33
2.2.6.2. Bisküvi Pişirimi.....	35
2.2.6.3. Sırlı Pişirimi.....	35
2.2.6.4. Seramik Panonun Montajı.....	36
2.2.7. Seramik Pano Üretiminde Malzeme ve Teknik Seçimi.....	38
2.2.7.1. Elle Şekillendirme.....	38
2.2.7.2. Kalıpla Şekillendirme.....	40
2.2.7.3. Presleme Yolu ile Şekillendirme.....	45
2.2.8. Seramik Pano Üretiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	47

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	48
3.1. Araştırmanın Modeli.....	48
3.2. Evren ve Örneklem.....	48
3.3. Verilerin Toplanması.....	48
3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	48

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM.....	49
4.1. Panolar ve Panolara Ait Bilgi ve Değerlendirmeler.....	50

4.2. Gözlem Formlarından Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi.....	132
BÖLÜM V	
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	137
5.1. Sonuç.....	137
5.2.Öneriler.....	138
6. KAYNAKÇA.....	139

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.....	132
Tablo 2.....	133
Tablo 3.....	133
Tablo 4.....	134
Tablo 5.....	135
Tablo 6.....	135

RESİM LİSTESİ

Sayfa No

Resim No: 1.....	11
Resim No: 2.....	12
Resim No: 3.....	12
Resim No: 4.....	13
Resim No: 5.....	13
Resim No: 6.....	16
Resim No: 7.....	17
Resim No: 8.....	19
Resim No: 9.....	19
Resim No: 10.....	21
Resim No: 11.....	22
Resim No: 12.....	22
Resim No: 13.....	23
Resim No: 14.....	23
Resim No: 15.....	24
Resim No: 16.....	25
Resim No: 17.....	25
Resim No: 18.....	26
Resim No: 19.....	26
Resim No: 20.....	27
Resim No: 21.....	28
Resim No: 22.....	29
Resim No: 23.....	29
Resim No: 24.....	30
Resim No: 25.....	34
Resim No: 26.....	34
Resim No: 27.....	34
Resim No: 28.....	37
Resim No: 29.....	38
Resim No: 30.....	39
Resim No: 31.....	39
Resim No: 32.....	40
Resim No: 33.....	40
Resim No: 34.....	41
Resim No: 35.....	41
Resim No: 36.....	42
Resim No: 37.....	42
Resim No: 38.....	43
Resim No: 39.....	43
Resim No: 40.....	44
Resim No: 41.....	44
Resim No: 42.....	45
Resim No: 43.....	45
Resim No: 44.....	46
Resim No: 45.....	46
Resim No: 46.....	46

Resim No: 47.....	51
Resim No: 48.....	52
Resim No: 49.....	52
Resim No: 50.....	53
Resim No: 51.....	53
Resim No: 52.....	54
Resim No: 53.....	54
Resim No: 54.....	56
Resim No: 55.....	57
Resim No: 56.....	57
Resim No: 57.....	58
Resim No: 58.....	58
Resim No: 59.....	59
Resim No: 60.....	60
Resim No: 61.....	61
Resim No: 62.....	61
Resim No: 63.....	62
Resim No: 64.....	62
Resim No: 65.....	63
Resim No: 66.....	63
Resim No: 67.....	65
Resim No: 68.....	66
Resim No: 69.....	67
Resim No: 70.....	69
Resim No: 71.....	70
Resim No: 72.....	70
Resim No: 73.....	72
Resim No: 74.....	73
Resim No: 75.....	73
Resim No: 76.....	75
Resim No: 77.....	76
Resim No: 78.....	76
Resim No: 79.....	78
Resim No: 80.....	79
Resim No: 81.....	79
Resim No: 82.....	81
Resim No: 83.....	83
Resim No: 84.....	85
Resim No: 85.....	86
Resim No: 86.....	86
Resim No: 87.....	88
Resim No: 88.....	89
Resim No: 89.....	90
Resim No: 90.....	92
Resim No: 91.....	93
Resim No: 92.....	93
Resim No: 93.....	95
Resim No: 94.....	96
Resim No: 95.....	96
Resim No: 96.....	97

Resim No: 97.....	97
Resim No: 98.....	98
Resim No: 99.....	98
Resim No: 100.....	99
Resim No: 101.....	99
Resim No: 102.....	101
Resim No: 103.....	102
Resim No: 104.....	102
Resim No: 105.....	104
Resim No: 106.....	105
Resim No: 107.....	105
Resim No: 108.....	107
Resim No: 109.....	108
Resim No: 110.....	108
Resim No: 111.....	110
Resim No: 112.....	112
Resim No: 113.....	114
Resim No: 114.....	116
Resim No: 115.....	118
Resim No: 116.....	120
Resim No: 117.....	122
Resim No: 118.....	124
Resim No: 119.....	126
Resim No: 120.....	128
Resim No: 121.....	130

BÖLÜM I GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, sayıtlıları ve tanımları ele alınmıştır.

1.1. Problem

Seramik “Yüksek ısıda pişirilmiş topraktan yapılan vazo, çanak, çömlek vb. nesne” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Pano ise Mimarlık ve dekorasyonda çevresi silmeli bir çerçeveye sınırlanmış bezeli ya da düz yüzeylere denilmektedir. Seramik pano ise hammaddesi kil olup, çeşitli üretim teknikleri kullanılarak üretilen işlevsel, dekoratif ya da sanatsal amaçlara hizmet eden mimariye bağlı pişmiş toprak ürünler olarak tanımlanmaktadır (Hoşnut, 2006: 7). Temel hammaddesi ise kendine has özellikleri bulunan çamur olarak bilinmektedir.

Çamurun ilk çağlardan bu yana, insanoğlunun yaşamında ve gündelik kullanım alanında olduğu bilinmektedir. Seramik, çamurun ateşteki yolculuğudur. Ateşle güçlenir, direnç kazanır. Sonra yaşamlarımızda ki yerini alır. Kimi zaman sofralarda, kimi zaman duvarlarda, kimi zaman da bir sürpriz ile çıkar karşımıza. Seramik bünyesinde sanatı barındırırken bilim ile de iç içedir. Bu iki değer ayrılmaz bir bütünlük içinde seramikte yaşam bulur. Seramik; organik olmayan maddelerin oluşturduğu bileşimleri, çeşitli yöntemlerle şekil verdikten sonra sırlanarak veya sırlanmayarak sertleşip dayanıklılık kazanmasına varana kadar pişirilmesi bilim ve teknolojisidir (Arcasoy, 1983: 1).

İnsanlığın yerleşik hayata geçmesiyle başlayan süreçten günümüze kadar olan süreçte seramiğin tüm dönem ve uygarlıklarında kullanılması, seramiğin çok zengin dayanıklı bir malzeme olduğunu kanıtlamaktadır. Zaman içinde süslemenin de yaygınlaşması ile süsleme sanatı ile kültürlerin gelenek-görenekleri, inançları ve kültürleri ile ilgili bilgi vermektedir.

Günümüzde de seramik çalışmalar çeşitli konularda tasarlanıp belirli kültür, gelenek ve görenekleri bünyesinde barındırmaktadır. Özellikle seramik duvar panolarının süslemede sıkça kullanılıyor olması tasarımda ki konu çeşitliliğini

artırmıştır. Somuttan soyuta, figürden desene, geçmişten günümüze farklı teknikler ile yapılmış birçok yorum görebilmek mümkündür. Sanatçının hayal gücü ile sınırlanmış eserlerine hemen her yerde rastlayabilmekteyiz. Süsleme amacı ile kullanılan seramik duvar panoları sanatseverler tarafından tercih edilir hale gelerek duvar süslemelerinde önemli bir yer tutmaktadır.

Urartular ile başlayan duvar süsleme merakı günümüzde de tercih edilmeye devam etmektedir. Tarih boyunca birçok araştırmacıya konu olan seramik duvar panoları ilgi odağı olmuştur.

Seramik pano tarihi işlevsel mimari seramik pano üretimine kadar uzanmaktadır. İnsanlık tarihinde bilinen ilk mimari seramik elemanlar kerpiçlerdir. İlk örnekleri Çatal Höyük'te görülmüş, pişmiş düzenli kullanımı ise ilk olarak Babil Kulesi'nde karşımıza çıkmaktadır. Tarihsel süreçte seramik panolar Suriye, Irak, Filistin, İran, Mısır, Kuzey Afrika'da görülmektedir. 7. yy.da İspanya'da, 11. yy.da Anadolu'da, 14-15. yy.da Türkistan'da ve Kuzey Batı Afrika'da çeşitli örnekleriyle yapılmıştır. Seramik panoların yayılmasında düşünsel birikimin yayılması, ticaret yollarındaki gelişmeler, savaşlar, dini akımlar ve yayılması, kültürel değişim gibi pek çok etmen rol oynamıştır (Hoşnut, 2006).

Çeşitli yapım tekniği olması sebebi ile de sanatçıların tercih ederek çalıştığı seramik duvar pano örnekleri oldukça fazladır. Fazlaca konu ve teknik olması sebebi ile zengin bir tasarım çeşitliliğinden söz etmek mümkündür. Hoşnut'un belirttiği gibi (2006) seramik pano üretiminin temel aşamaları genel olarak (1) seramik panonun tasarımı, (2) çamur seçimi, (3) üretim tekniği seçimi, (4) pişirimi ve (5) montajı olarak sıralanabilir.

Sanatçıların çalışmalarında yere ve konuya göre uygun tasarımlar yapmaktadırlar. Her bir tasarımın içeriği, konuları ve yapım tekniğinin incelenmesi gereklidir. Yapılan araştırmalarda çeşitli yörelerde yapılan pano uygulamalarının incelenmesine yönelik çalışmalar vardır. Ancak Ankara'da çeşitli kapalı ve açık mekânlarda yapılan seramik panoların incelenmesine dönük bir çalışmaya rastlanmamıştır. Tasarımlarda, geçmişten günümüze yansımaların bulunup bulunmaması da diğer bir merak konusudur.

Bu araştırma da günümüzde Ankara’da yapılan seramik duvar panoları incelenmiştir. Buna göre Ankara’da bulunan seramik duvar panoları renk, teknik, konu ve tasarım açısından incelenerek ve geçmişten günümüze yansımaları ele alınmıştır.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın genel amacı, günümüzde Ankara’da yapılan seramik duvar panolarını incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Yapılan seramik duvar panolarının kompozisyon özellikleri nelerdir?
2. Duvar panolarında kullanılan renkler nelerdir?
3. Duvar panoları hangi teknik ile yapılmıştır?
4. Seramik duvar panoları yapıldığı yere göre mi tasarlanmıştır?
5. Seramik duvar panolarının tasarımında geçmişten izler var mıdır?

1.3. Önem

Günümüzde giderek yayılan bir şekilde özellikle büyük metropollerde seramik duvar panoları yapımı giderek yayılmaktadır. Seramik panolarının yapımında tasarım, uygun çamur seçimi, üretim tekniği, pişirme ve uygulama gibi aşamalar yer alır. Bu aşamaların gerektirdiği özelliklere uygun olarak yapılmış seramik panolar bulundukları mekâna, sanatsal bir kimlik de kazandırabilmektedir. Bu nedenle bir mekânda seramik pano kullanılması oldukça önemlidir.

Günümüzde Ankara’da yapılmış seramik duvar panoları incelendiğinde tasarımcısı ve panonun taşıdığı anlam bütünlüğünün yorumlanmasına katkı sağlayarak, eseri ve sanatçıyı tanıtacaktır. Böylece eserleri ve sanatçıları tanıtımda katkı sağlayarak gelecek sanatçı adaylarına tasarım yapmada ışık tutacaktır. İzleyiciye de eserleri yorumlama da yol göstererek sanatçıyı anlamada kolaylık sağlayacağı öngörülmektedir. Eserlerin geçmişten de izler taşıdığı düşünüldüğünde geçmiş kültürlerin de bilinmesi, öğrenilmesine katkı sağlayacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma aşağıdaki boyutlar ile sınırlandırılmıştır

1. Bu araştırma Ankara'daki seramik duvar panoları ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma yazılı kaynaklardan elde edilen bilgilerle ve seramik panoların yerinde incelenmesi ile sınırlıdır.
3. Çalışmada kullanılan örnek sayısı 30 adet ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlılar

Araştırmanın dayandığı temel sayıtlılar şunlardır

1. Araştırmanın yapıldığı Ankara ili Büyükşehir belediyesi sınırları içindeki çeşitli mekânlarda uygulanan ve incelemek için seçilen 30 seramik pano, pano çalışmanın amaçlarına ulaşmak açısından yeterlidir.
2. Belirlenen panolar, seramik pano incelemesi açısından temel değişkenler olan kompozisyon, renk, teknik ve mekâna uygun tasarım özellikleri açısından yeterli özellikleri taşıyan örneklerdir.

1.6. Tanımlar

Seramik: Kilin suyla karıştırılarak plastik hale getirilip şekillendirilmesi, pişirilerek sağlam ve kalıcı yapıya dönüştürülmesi işlemine seramik denir (Ayda, 2001).

Seramik Pano: Hammaddesi kil olup, çeşitli üretim teknikleri kullanılarak üretilen işlevsel, dekoratif ya da sanatsal amaçlara hizmet eden mimariye bağlı pişmiş toprak ürünlerdir (Hoşnut, 2006: 7).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2. 1. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın yapıldığı Ankara ilinde seramik panolara ilişkin bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak seramik panolara ilişkin bazı araştırmalar vardır. Bunlar aşağıda özetlenmiştir.

Kaçar (1996) “Geleneksel Seramiklerin Çağdaş Bir Form ve Renk Anlayışıyla Yeniden Sunuluşu” konulu sanatta yeterlilik tezi hazırlamıştır. Bu çalışmada geleneksel Türk seramik sanatının tarihsel gelişimi, oluşumu ve özellikleri incelenmiştir. Bu kapsamda farklı örnekler incelenmiş ve seramik pano örnekleri bilgi formları düzenlenerek tanıtılmıştır.

Kılıç (1998) sanatta yeterlilik tezi olarak “Eski Anadolu kültürlerinden yararlanılarak çağdaş bir yapıda seramik pano uygulaması (D.E.Ü. Tıp Fak. Örneği)” konulu bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Yeni Derslikler Binası’nda yapılan seramik pano uygulaması rapor edilmiştir. Raporunda öncelikle bir mimari mekâna uygulanan seramik panonun üretim aşamaları ele alınmıştır. Daha sonra uygulama yapılan mekânda seramik pano üretim aşamalarına göre yapılan uygulama resimlenerek açıklanmıştır.

Hoşnut (2006) “Üretim Tekniklerine Göre Seramik Pano Uygulamaları, Türkiye’deki Örnekler ve Bir Sergi” adını taşıyan yüksek lisans tezi araştırması yapmıştır. Araştırmada üretim tekniklerine göre seramik panoların sınıflandırılması yapılmış, ülkemizdeki seramik sanatçılarının panolarından örnekler verilmiştir. Günümüzde en çok kullanılan seramik pano üretim tekniği olan karışık malzeme ile seramik pano üretimleri tercih edilerek gerekli incelemeler yapılmıştır.

2.2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

SERAMİĞİN TANIMI, SERAMİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ, SERAMİK PANO TARİHÇESİ, SERAMİĞİN TÜRKİYE’DE Kİ YERİ VE SERAMİK PANO ÜRETİMİNDE GENEL AŞAMALAR

2.2.1. Seramiğin Tanımı

Seramik sanatı, tarih boyunca, çoğu kültürde toplumsal kimlikle bir bağ oluşturmuştur. Her biçimde seramik anlamına gelen, seramik (ceramics) kelimesi Yunancadan gelmektedir. (Frigola, 2006:7)

Yeryüzünün büyük bölümü kilden ibarettir. Kil, yataklardan kazılarak veya ocaktan çıkarılan, alüminyum oksit, ve kimyasal bileşik halinde su içeriğinden oluşmuş bir mineraldir.(Peterson, S, Peterson J. 2009: 24)

Seramiğin hammaddesi kildir; yani topraktır. Ancak her topraktan seramik yapılamaz. En elverişli killer feldspatlı kayaların (granit) ayrışmasından oluşur. Seramik hammaddesinin doğal olarak bulunması insanların binlerce yıl önce bu sanat dalını geliştirmesini sağlamıştır. (Ayda, 2001: 7)

Adnan Turani’ ye göre; Pişirilmiş kil mamulü, kaba seramik, tuğla ve küçük ince seramikler ve kap kacakla diğer seramik eşyaların yapımında kullanılır. Islandığında kolayca biçimlenen yumuşak ve yağlı toprak olan kildir. Killi topraktan yapılan eşyaların pişirme ve sırlama sonucu su geçirmez olmaları sağlanır. Kilin bünyesindeki su, iki devrede uzaklaştırılır. Bunlardan biri kurutma ve bundan sonra da 850-900 derecede pişirmedir. Yalnız pişirme sonunda taşlaşan seramik, yine de bünyesine suyu emer. Eğer sırlanırsa bu kez cam gibi olan seramik, suyu hiçbir şekilde ememez ve sızdırmaz. Bu sırlama ve pişirme usulleri ile toprak çeşitlerine göre çini (fayans, majolika) porselen, beyaz olarak pişirilip kurşun sır yapılan Almanların Steingut dedikleri seramik (bu yöntemi İngilizler 1720’de keşfetmişlerdir) ve terrakotta vardır.(Turani,1993: 71)

Seramiğin en eski örnekleri Mezopotamya’da bulunmuştur. Seramik formları ve süsleme çeşitleri değişik çağların kültür özelliklerini oluşturmuştur. Elle biçimlendirilmiş ve üzeri çizilerek süslenmiş seramik ilk olarak Orta Taş (Mezolitik) Çağında görülmüştür. Seramiğin üretilmeye başlanması, insanların toprağa yerleşmesi ile olmuştur. Mısır’da 3. bin yıllarının ilk yarısında, Kuzey Avrupa’da ise M.Ö 1000 yıllarında ilk seramik görülmektedir. Üstün bir teknik sergileyen Hatti Seramikleri siyah

ve kırmızı kiremit renklidir. Eski Yunan’da vazo resminde insan figürü görülmektedir. İslam ülkelerinde ve özellikle Osmanlılarda seramik üstün bir teknik ve özellik kazanmış, bu arada İznik, Çanakkale, Kütahya ve Yıldız’da (İstanbul) seramik imalathaneleri kurulmuş, camiler en güzel çinilerle süslenmiştir.

Orta Çağda Avrupa’da dini kurumlar seramiğe önem vermemişlerdir. İlk kez Rönesans’ta, Antikite eşyaları arasında olan seramik kapların sanat değerinde olanları örnek alınarak yeniden seramik eserler yapılmaya başlanmış, böylece İslam ülkesinde büyük bir gelişme gösteren seramik alanındaki bilgilere başvurulmuştur. Seramik alanında yepyeni bir kol olan ‘porselen’ önce Çinliler tarafından bulunmuş ve 18. yy.da Avrupa’ya getirilmiştir. Bugün seramik duvar süsleri modern yapılarda yaratıcı sanatçıların ele aldıkları bir dal olmuştur (Turani, 1993).

Ateş Arcasoy’a göre; Organik olmayan maddelerin oluşturduğu bileşimlerin, çeşitli yöntemlerle şekil verdikten sonra sırlanarak veya sırlanmayarak sertleşip dayanıklılık kazanmasına varana kadar pişirilmesi bilimi ve teknolojisidir (Arcasoy , 1983: 1).

Çeşitli amaçlar için üretilmek üzere, çamura şekil verilip pişirim ile dayanıklılık kazandırma bilimine seramik adı verilir.

2.2. 2.Seramiğin Tarihsel Gelişimi

Seramik insan hayatında geçmişle bugün arasında kurulu bir bağ olarak yerini alırken bazen basit bir çömlek, bazen bir süs eşyası, bazen evlerin çatılarını kaplayan kiremitler, duvarlarımızı oluşturan tuğlalar olarak karşımızdadır. Geçmişte olduğu gibi bugün de evlerde mutfak eşyasından vitrifiye sağlık gereçleri, duvar ve yer kaplama plakalarıyla günlük yaşamda vazgeçilmez bir yere sahiptir. Toplumsal yaşamda haberleşme ve ulaşımında refrakter ve elektroporselen ürünlerle var olmuş, teknolojinin gelişmesi ile uzay mekiklerinde makine parçalarına dönüşmüştür. Son olarak seramik bir sanatçının ellerinde şekillenmiş, panolar, heykeller sanat eserler olarak karşımıza çıkmaktadır.

İşte seramik, geçmişten geleceğe, toprağın derinliklerinden uzaya giden yolculuktan her zaman var olan pek çok gereksinimi içine alacak kadar geniş bir alanı ve bu alan içerisinde çok çeşitli ürünü kapsamı içine almaktadır.

Seramik, insanlığın başlangıcından günümüze, insana en yakın malzeme olarak daima varlığını sürdürmektedir. İlk seramikler, sihir ve dini amaçla modelleştirilmiş, kaba görünümlü kap kacak ya da minik terra-cotta heykelcikler olmuştur.

Ateşin bulunuşu ile aynı zamanlarda üretilen seramik açısından tekerleğin keşfi en az ateşin bulunuşu kadar önem taşır, seramik çarkının bulunması ve tekerleğin bulunuşu aynı döneme rastlamaktadır. Torna seramikte seri ve düzgün üretimin başlaması demektir. Seri ve düzgün üretim refah seviyesinin yükseldiğini, biriktirme, yani üretim fazlasının olduğunu gösterir.

Tarihsel özelliği ile seramiğe tanım getirilmesi bakımından bu bilgilerin önemi büyüktür. Seramik binlerce yıl sonraya kalabilen, nadir malzemelerden biridir. Üzerinde yürüdüğümüz, koştüğümüz toprak, basit bir ekleme işleminden geçirilip suyla belirli oranda karıştırılınca plastik hale gelmekte, pişirimi yapıldıktan sonra ise binlerce yıl varlığı sürdürülebilecek dayanıklılığa kavuşmaktadır. Bu inanılmaz özellik ona bir sorumluluk da yüklemiştir. Basitçe şekillendirip, pişme ile dayanıklılık kazanan kil, artık sadece yapıldığı dönemin gereksinimini karşılamakla kalmaz, binlerce yıl sonrası için tarihsel bir belge, eser niteliği de kazanır.

Anadolu'da kilden yapılmış kaplara en geç M.Ö 7 binde Konya, Burdur, Antalya bölgelerinde rastlanmaktadır. İlk örnekler tek renkli, kaba yapılı ve basit biçimlerdir. Sonraları M.Ö 6 binin ortalarında Çatal Höyük ve Hacılar' da yapılanlar çok başarılı olup, insanlığın seramik konusunda ortaya koyduğu ilk sanat yapıtlarıdır, Çok renkli olan bu kaplar biçimleri ve desenleri yönünden gerçekten göz alıcıdır.(Kaygı 2002: 24)

Bünyesinde çeşitli kültürleri barındıran Anadolu bu çeşitliliği sanat alanında da muhafaza edebilmiştir. Çeşitli motifler ve formlar bu zenginliği kanıtlar niteliktedir.

Anadolu da yaklaşık 200 yıl hüküm süren Selçuklular Orta Asya kültürünü Anadolu'ya taşımaları ve daha sonra Osmanlı sanatına öncülük etmeleri açısından önemlidir.

Türkler Orta Asya'da sırlı çömlekler yapmış ve özellikle mimari süsleme de çini tekniğini kullanmıştır. Göçler nedeniyle seramik ve çini sanatı yayılmış ve çini

sanatı Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları'nda ustalıkla uygulanmıştır(Ayda, 2001:8).

Osmanlı döneminde ise özellikle mimaride kendini gösteren çini sanatı, 14.yy İznik sonra da 15.yy ile de Kütahya merkez olmak üzere çini sanatını günümüze kadar gelmiştir. 16.yy ile de Osmanlı en güzel çinileri üretmeye başlamıştır. 17. yy sonlarına doğru gerileme görülür ve sonrasında 18.yy. da son bulmuştur.

2.2.3. Seramiğin Türkiye'deki Yeri

Seramiğin Türkiye de oldukça köklü bir geçmişi vardır. Alt yapısı sağlam olan geleneksel seramik zamanla gelişmeye ve değişmeye devam etmektedir. Bu değişim ile seramik başka boyutlar kazanmış kuşaktan kuşağa aktarımlar sağlanmıştır.

Küçük atölyelerde ticaret çok canlı olamasa da büyük fabrikalar dünyaya açılmış ve bu sektörde söz sahibi olmuşlardır. Dünyada sayılı fabrikalar içinde gösterilen fabrikalar Türkiye' dedir. Üretim oldukça fazla ve talebe cevap verir niteliktedir.

Bu alanda köklü bir geleneği devralan, özellikle son 10 yılda akıl almaz bir hızla onu geliştiren Türk seramik üreticileri, Anadolu'nun çok renkli ve çok kültürlü tarihsel zenginliğini çağdaş çizgiler ve güncel gereksinimler ile yorumlayarak dünya pazarlarına farklı bir soluk, özgün bir çizgi getirmişlerdir.

Türk seramik endüstrisi, Doğu ile Batı'nın, sayısız kültürlerin kavşağında duran nitelikle ve genç, dinamik nüfusu ile üretim yapmaktadır. En son teknolojilerle donatılmış üretim tesisleri ile dünya seramik sektörünün geleceğine de damgasını vurmaya hazırlanmaktadır (<http://www.arkitera.com/yt68-turkiyede-seramik-toprakla-atesin-oykusu>).

2.2.4. Türklerde Seramik Pano

2.2.4.1. Selçuklu Dönemi

Türk çini sanatının Uygurlara kadar uzanan çok eski bir tarihi vardır. Karahoço harabelerinde gri-mavi sırlı tuğlaların, ortalarında rozet, köşelerinde birer çeyrek rozet motifi ile aynı renk sırlı kare levhaların mabetlerde zemin döşemesi olarak kullanıldığı 1902-1903 kazı araştırmalarında anlaşılmıştır (Aslanapa, 1993: 317).

Selçuklular, 1071’de Bizans ile yaptığı Malazgirt Savaşı sonrasında kısa sürede bütün Anadolu’ya yayılmışlardır ve yeni kurulan devletin ismi Anadolu Selçuklu Devleti olmuştur. Anadolu’ya Doğu ve İslam kültürünü Selçuklular getirmişlerdir. 13. yüzyılda geniş topraklara sahip güçlü bir devlet konumuna gelen Anadolu Selçukluları, ilk olarak mimaride çiniyi kullanmaya başlamışlardır. Bu devirde camilerin, mescitlerin, medreselerin, türbelerin ve sarayların büyük ölçüde çinilerle, çini mozaikle ve sırlı tuğla ile bezendiği gözlemlenmektedir(Öney,1988: 87).

Anadolu Selçukluları döneminde kullanılan ilk önemli teknik, ‘’ Sırlı Tuğla Tekniği’’dir. Bu teknikte sırlı ve sırsız tuğlalar, değişik düzenlemelerle yatay, dikey, zikzak veya diyagonal dizilir. Kullanılan renkler firuze, kobalt mavisi, patlıcan moru ve bazen de siyahtır. Bu dönemde sırlı tuğla tekniğinin yanında, düz çiniler de bezemelerde kullanılmıştır. Bunlar; altıgen, üçgen, kare veya dikdörtgendir. (Bakır, 1999: 10)

13.yy.’ ın çok bol ve zengin çeşitli çini dekorlarına karşılık 14.yy’ da duraklama ve azalma görülmektedir. (Aslanapa, 1977: 45)

14. yüzyılda Anadolu beyliklere bölünmüş ve mimari üslupta çini bezemeyi ikinci plana düşürmüştür. Fakat Anadolu çini sanatı, Osmanlı İmparatorluğu’nda; 14. yüzyılın sonlarında İznik’te, 15. yüzyılda ise Kütahya’da gelişmeye devam etmiştir.

Selçuklu çinilerinin başlangıcını oluşturan geometrik motifler, 13.yy’ın ikinci yarısına doğru bitkisel ve rumi motifler de eklenmiştir. İnsan ve hayvan figürlerinden oluşan kompozisyonlarda yapılmıştır. Ayrıca, efsanevi yaratıklar, yalın hayvan tasvirleri ile insan figürleri de kullanılmıştır. (Ayda, 2001: 9)

Selçukluların Orta Asya’ da Türkmenistan’da, İran’ da; Türkiye’de Sivas ve Kayseri’den Alanya’ ya kadar birçok yerde sarayları mevcuttu.

Selçuklu Sarayları içinde en fazla çeşitlilik Kubad Abad’ da görülür. Yıldız formlu çinilerde beyaz, haçvari çinilerde ise beyaz, patlıcan moru ve lacivert renkli sırlar kullanılmıştır. Bazı beyaz opak sırlı yıldız ve haçvari formlu çinilerde, turkuaz ve kobalt mavisi boyaaların kullanıldığı örnekler görülür. Kazılar sırasında lüster boyaaları dökülmüş ve sadece sır içi boyaaları kalmış çinilerde görülür.

Kubad Abad Sarayında ki beyaz sırlı lüsterlerde kullanılan boyaaların renk tonlarında ki çeşitlilik ve kalitesi şaşırtıcıdır. Sarının tonları altın rengi, kahverengi ve yakut kırmızısı renkler parlak ve yanardöner etki bırakan kalitededir(G. Arık, O, Arık, 2007: 19).

Resim No:1 Aslan, at, vahşi köpek (panter?) at, tavus kuşu, siren figürlü sıratlı tekniğinde yıldız ve haç formlu çiniler. Kubat Abad, Büyük Saray, Karatay Müzesi (Çobanlı, Öney, 2007: 89)

Kuşlar ve kartal, Anadolu Selçuklu süslemelerinde sıkça görülür. Çift başlı kartal, aslan ve ejder motifleri hükümdarlık, güç ve kudreti aynı zamanda da ışığın sembolü olmuştur. Kullanıldığı yer göre anlam farkı da görülmektedir. Geçmiş ve geleceğe bakmak, politik sebepler ile birleşmeyi sembolize ettiği düşünülebilir. (Alp, 2009: 54)

Resim No: 2 Kubad Abad, Büyük Saray, çift başlı kartal figürlü sıraltı sekiz köşeli yıldız çini, Karatay Müzesi. (Arık, Arık, 2007: 301)

Resim No: 3 Kubad Abad, Küçük Saray, “El-Muazzam” yazılı çift başlı kartal desenli sıraltı tekniğinde sekiz köşeli yıldız çini, Konya Karatay Müzesi. (Çobanlı, Öney, 2007: 86)

Resim No: 4 Sıraltı tekniğinde ‘‘kurt veya vahşi köpek’’ figürlü sekiz köşeli yıldız çini. Kubad Abad, Küçük Saray, Konya Karatay Müzesi (Çobanlı, Öney, 200: 86).

Resim No: 5 Ayı Figürlü sıraltı Kubad Abad, Büyük Saray, Konya Karatay Müzesi. (Çobanlı, Öney, 2007: 86)

2.2.4.2. Osmanlı Dönemi

Süsleme duyguların ve inanışların sembollerle anlatılması, hem de güzelliğin herhangi bir yüzeye yansıtılabilmesi açısından önemli bir ifade tarzı olmuştur. Bu nedenle de süsleme yüzyıllar boyunca her dönemde ve her üslupta yoğun olarak kullanılmıştır (Mahir, 2000: 253).

Osmanlı seramik pano çalışmaları bilindiği gibi çini duvar panoları olarak kendine gösterir. Özgün geleneksel motiflerle süslenmiş çalışmalardır. Dini mimari ve sivil mimaride sıkça rastlanan büyük kaplamalar itina ile nakış nakış işlenmiş çinilerden oluşmaktadır.

Türk çini sanatının Uygurlara kadar uzanan çok eski bir tarihi vardır. Karahanlılar zamanında mimari eserlerde çini kullanıldığı bilinmektedir.

13. yy. boyunca çini sanatının en iyi örnekleri Anadolu Türk sanatında görülür. Burada ilk kez Türklerle başlayan mimari eserlerde çini süslemeler, İran'la ölçülemeyecek bir teknik ile oldukça iyi olgunluk gösteren zengin motifler ortaya koymuştur. Bunlar büyük Selçukludan gelen ve tüm süsleme sanatlarına yayılan motiflerdir. Çinilerde kullanılan motifler de, diğer sanatlarda kullanılan motifler gibi hızla çeşitlenip büyük gelişme göstermiştir (Aslanapa, 1993: 318).

Çeşitli bitkisel, hayvansal, mitolojik ve insan figürünün bulunduğu bezemeler vardır. Süsleme sanatında hemen her dönemde kullanılmıştır. 15 y.y'a kadar gerek mimaride gerekse diğer sanat dallarında hayvan figürü sıkça kullanılmıştır (Güney, 2000: 54).

İznik Çinileri:

Çini dendiğinde akla ilk gelen İznik çinileridir. İznik çinilerin önemli üretim merkezi olarak bilinmektedir.

Eski adıyla "Nicea" olarak bilinen İznik, Osmanlı dönemi Türk çini ve seramiği ile özdeşleşmiş bir isimdir. M.Ö. 9. yy' dan günümüze tarihi gelişimi bu bölgede görmek mümkündür. Anadolu' da ilk Türk başkenti olduktan sonra tekrar Bizans egemenliğine girmiş olan İznik, 1331 yılında Orhan Gazi tarafından fethedilerek önemli bir Osmanlı şehri olmuştur. (Gündüz, Kara, 2003: 255)

İznik bugün Bursa iline bağlı, İznik Gölü'nün ucunda, dağlar ile çevrilmiş bir bölgedir. İznik 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Osmanlı'nın ilk başkenti olmuştur. 13.yy Haçlı seferleri sırasında Bizans hâkimiyetine geçen şehir, 1331 tarihinden itibaren tamamen Osmanlı topraklarına katılmasıyla, İznik önemli bir kültür merkezi haline gelmiştir (Öney, Çobanlı, 2007: 279).

(<http://www.turkiye-rehberi.net/harita>)

İznik'te 1964-1969 yıllarında yapılan kısa bir aradan sonra 1981 yılında yeniden başlatılan ve günümüzde halen devam eden İznik çini fırınları kazısı, Osmanlı çini ve keramiklerini oluşturan önemli tekniklerin İznik'te olduğunu ortaya koymuştur. 15. yy. Osmanlıda teknik ve desen açısından farklılıklar ortaya çıkmıştır. Fatih döneminin sonlarında Topkapı Sarayı'na giren Çin porselenleri etkisi ile 15. yy. sonlarında Sultan Beyazıt zamanında üretildiği düşünülen mavi beyaz olarak bilinen çini ve keramiklerde, porseleni çağrıştıran sert ve pürüzsüz beyaz bir hamur geliştirmiştir.

16. yy. ortalarında, İznik'in ürettiği beyaz hamurlu keramiklerin son ve en önemli evresi yaşanmıştır. Çini ve keramik sanatı literatürüne "Rodos işi" olarak geçen bu teknikte şeffaf renksiz sır altına, siyah konturla, yedi çeşit rengin uygulanabilmesi, bu çinilerin başarılarının başlıca sebebi olmuştur. En önemli etki domates rengi kabarıklık kırmızısının kullanılmış olmasıdır. Bu teknik ile desenlerde de gelişmeler görülmüştür.

Lale, sümbül, karanfil, narçiçeği, gül, şakayık, bahar dalları, üzüm, elma, kandil, Çintemani, çin bulutu ve çeşitli hayvan figürleri süslemede yerini almıştır.

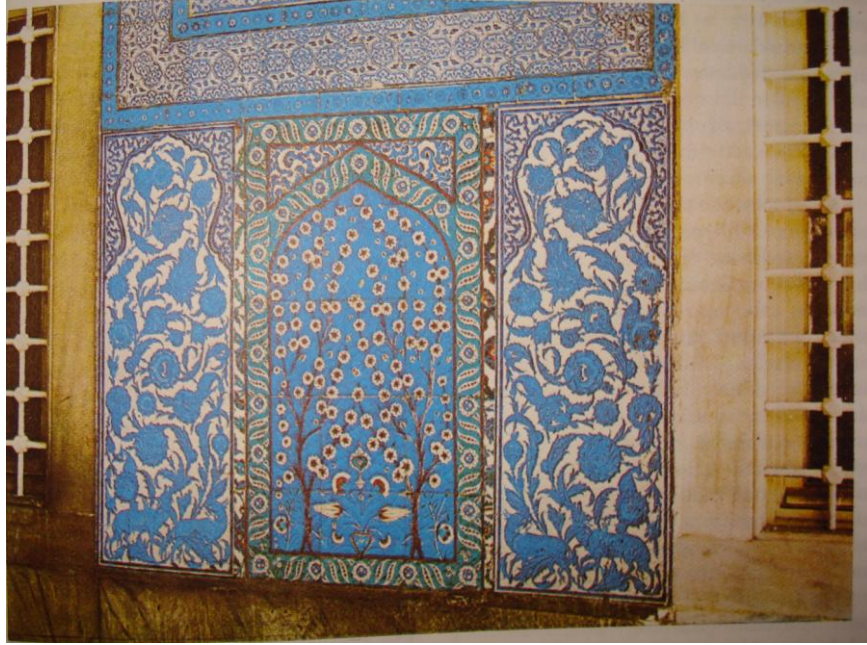
Edirne Selimiye Camiinde mihrabın iki tarafında bulunan büyük çini panolar renkli ve kompozisyonları bakımından oldukça ahenklidir. İtina ile yapılan çini örneklerindendir.

Resim No: 6 Edirne, Selimiye Camii Çinileri
(Aslanapa, 1993: 326)

15. ve 16. yüzyıllarda çini, Osmanlı Mimarisinin bezeyici ana öğelerinden olur. Çini, cami, mescit, medrese, imaret gibi dini yapıtlarda ve saray, kütüphane, köşk, hamam, şadırvan gibi sivil mimaride de görülür. (Öney, 1987: 68)

Selimiye’de Osmanlı sanatının en ilginç bezeme örnekleri verilmiştir. Türk çiniciliğinin en güzel örneklerinin bulunduğu Selimiye Camii süslemelerinde görmek mümkündür. (Sözen, 193: 135)

Resim No: 7 Topkapı Sarayı Sünnet Odası Çinileri
(Aslanapa Okyay, 1993: 327)

Topkapı Sarayı'nın iç dış duvarları 16.17.'yüzyıla tarihlenen İznik çinileri ile bezelidir. Şeffaf renksiz sıratlına mavi-beyaz ve çok renkli uygulamalar arsında, renkli sır tekniğini yansıtan örneklere de rastlanır. Bu dönem en güzel çiniler kendini gösterirken zamanla aşamalı olarak deformasyonlar gözlenir (Arlı, B. D, Altun. A: 127).

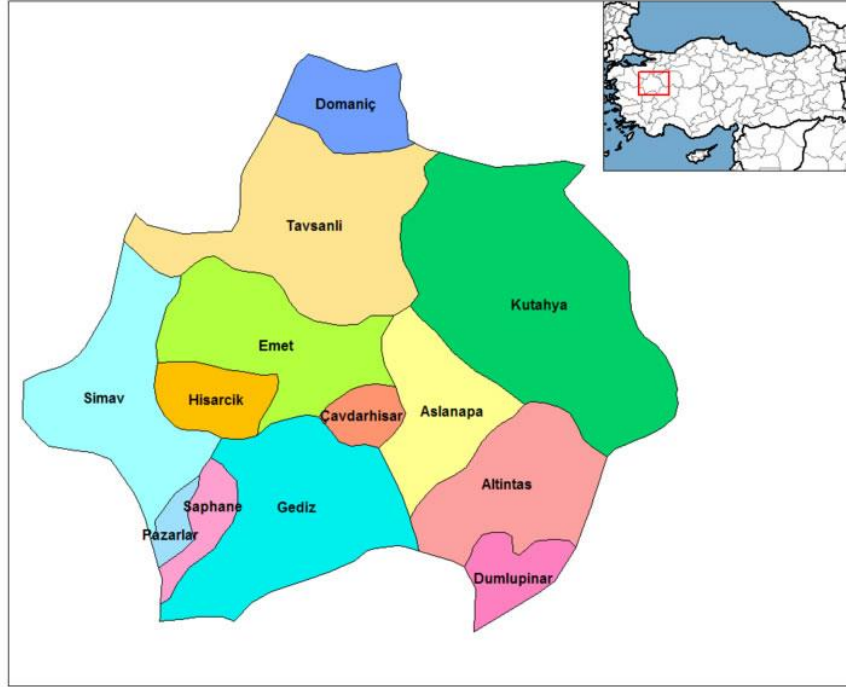
17. y.y boyunca İznik seramikleri giderek artan bir bozulmaya tanık olur. Parlak mercan kırmızısı kahverengine dönüşür, kullanılan renkler konturlardan taşarak estetiği bozulmuş eserler ortaya çıkmaya başlamıştır. (Kılıç, 2008: 31)

17. yy. da çeşitli etkiler ile Osmanlı çini ve keramik sanatında düşüş yaşanmış, desenlerde soluklaşma ve bozulmalar görülmeye başlanmıştır. 18. yy. da İznik çini ve seramik üretimi durma noktasına gelmiş ve atölyeler kapanmıştır.

Kütahya Çinileri:

İznik dışında, çini ve seramik üretim merkezi olan Kütahya da ilk üretim Frigler' de başlamıştır. Yunan, Roma ve Bizans dönemlerinde devam ettiği düşünülmektedir. İznik' te üretilen mavi beyaz çiniler Kütahya'da da üretilmiştir. 18. yy. İznik çiniciliği yerini Kütahya çinilerine bırakmıştır. (Altun 2007: 596)

Antik kaynaklarda Kotiaieion, Kotiaion, Cotyaeium, Cotyaeum, Cotyaium şeklinde geçen Kütahya Anadolu' nun en eski şehirlerindendir ve kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. (Bilgi, 2005: 9)

Kırmızı hamurlu, beyaz astarlı ve bazılarında kazıma (Sgraffito) desenler içeren bu buluntular koyu kobalt mavisi, mangan moru, firuze ve siyah renklerde soyut çiçekler ve basit geometrik motifler ile bezelidir.

İznik seramiklerinin kalitesinin düşmesi nedeniyle İstanbul pazarına giren Kütahya seramiklerinin pahalı satıldığı görülür. 18. yy çok olmamakla birlikte inşa edilen ya da onarılan cami ve kiliselerde Kütahya çinileri kullanılmıştır. (Bilgi, 2005: 14)

Halkın gündelik hayatta da kullandığı formlar ve dinsel objelerde üretilmiştir. Beyaz ya da krem rengi hamurlu, beyaz astarlı, çoğunlukla şeffaf sır altında kobalt mavisi, firuze, yeşil ve hafif kabarık toprak kırmızısı kullanılmıştır. Kütahya seramiklerinin en büyük özelliği daha önce hiç kullanılmayan canlı bir sarı kullanılmış olmasıdır.

18. yy. ikinci yarısında üretimdeki kalite zayıflamıştır. Fakat 19. yy da bir canlanma olmuş üretim devam etmiştir. Günümüzde de üretimine devam ettiği çini varlığını sürdürmektedir. Kütahya çini sanatı, eski motiflerini İznik motiflerini de modernize ederek üretimini artırmıştır (Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, Ekim 2010: 43).

Resim No: 8 Kütahya Hisar Bey Cami'nin Mihrap Çinisi (Bilgi, 2005: 10)

Resim No: 9 Topkapı Sarayı Hareminde Karaağalar Dairesi giriş avlusundaki 16-17. yy çinileri, Çinilerin Kütahya da ya da İstanbul' da kurulan çini ocaklarında Kütahya'dan getirtilen ustalara yaptırıldığı düşünülmektedir. (Kıraç, 2005: 60)

2.2.4.3. Cumhuriyeti Dönemi

Birinci Dünya Savaşı sonrası 1920-1930'larda Türkiye'de ulusal anonim şirketlerin sayısının arttığı dönemdir. 1924'de Cumhuriyet Dönemi II. Dönem Kütahya milletvekili Nuri Congar aracılığıyla bir müteşebbis heyet oluşturarak Kütahya Çinicilik A.Ş. kurma girişimleri yer alır. Bu girişim sonlanamadan 1925'de kapanır. 1922'de Hafız Mehmet'in ölümü ile Hakkı Çinicioğlu'nun yönetimine geçer.

Kütahya seramik ve çinisine çok parçalı kalıp ve döküm çamuru bu dönemde girer. 1922'de ilk kez mekanik pres kullanılır.

1960-1970 döneminde klasik çini ve seramik motifleri sıkça görülür. Cumhuriyet Döneminde çini ve seramiğin en parlak olduğu dönem 1970-1980'dir (Duymaz, 1998: 48).

Cumhuriyet'in ilanından sonra toplumun alt ve üst tabakalarındaki farklılık azaltılarak, yenilikçi, modernize olma yolunda yeni bir toplum yaratılmaya çalışılmıştır. Yaşam tarzının değişmesiyle, bu değişim seramik sanatında da görülmüştür.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında diğer sanat dallarında olduğu gibi, seramik alanında da yurtdışına sanatçılar gönderilmiş, Paris'te eğitim gören ilk seramik sanatçılarından İsmail Hakkı Oygur, Hakkı İzet ve Vedat Ar, yurda döndüklerinde seramiği geleneksel anlayıştan farklı, dekor-süsleme kavramı dışında bir anlayışla ele almışlar ve özgün çalışmalara yönelmişlerdir. İsmail Hakkı Oygur'ın seramik sanatına getirdiği çağdaş yaklaşım, daha sonra gelen sanatçıların çalışmalarıyla önemli gelişmeler göstermiştir. 1929 yılında sanatçıların katkılarıyla Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde seramik atölyesi açılmış ve seramik eğitiminde örgütlenme başlamıştır. İlk özel seramik atölyesi 1950'lerin ortalarında Füreyya Koral tarafından kurulmuş; Füreyya Koral, Sadi Diren, Nasip İyem, Bingül Başarır, Candeğer Fürtun, Atilla Galatalı, Beril Anılanmert, Hamiye Çolakoğlu, Zehra Çobanlı, Jale Yılmabaşar, Mustafa Tunçalp gibi birçok sanatçı, 1949'dan itibaren uluslararası düzeyde ürünler vermişlerdir.

Füreyya Koral Cumhuriyet devrinin ilk kadın seramik sanatçısı ve çağdaş seramiğin öncüsüdür. 1910'da İstanbul'da dünyaya gelmiş olan sanatçı 1927'de Notre Dame de Sion Fransız Lisesi'nden mezun oldu. Bir süre İ.Ü. Edebiyat Fakültesi

Felsefe devam etti; ancak sağlık sebebiyle İsviçre' ye gitmesi, sanatçının seramiğe ilgi duymasına vesile olarak Paris' te resim, heykel ve seramik çalışmaları yaptı. Haziran 1951' de Paris M.A. I Galerisi' nde Kasım ayında da Maya Galerisi' nde açtığı ilk sergilerden sonra İstanbul' a döndü. Burada seramik atölyesini açtı. 1955' de Cannes Milletlerarası Sergisi' de gümüş madalya aldı. 1962' de Prag Milletlerarası Seramik Sergisi' de altın madalya kazandı. 1967'de İstanbul'da düzenlenen Milletlerarası Seramik Sergisi' nde gümüş madalya aldı. Ayrıca Washington Smithsonian Enstitüsü' nden ödöl, Fransa'da Vallauris Bienali' nden onur diploması aldı. 1981 de Kùltür Bakanlığı Ödölü, 1986' da Sedat Simavi Vakfı Plastik Sanatlar Ödölüne layık görüldü. (Ulubatlı, 2011:479)

Çeşitli duvar panoları ve seramik çalışmaları vardır. Bunlardan biri olan, Divan pastanesine yapmış olduğu pano, kuş figürleri ile bezenmiştir. Sùsleme biçimin önündedir. Biçimde fazlaca yükselti ya da derinlik göze arpmazken uygulanan dekorun ön planda olduğu göze çarpar.

Resim No: 10 Füreya Koral, Divan Pastanesi duvar panosu 1968

Resim No: 11 Divan pastanesi duvar panosu ayrıntısı Füreya Koral

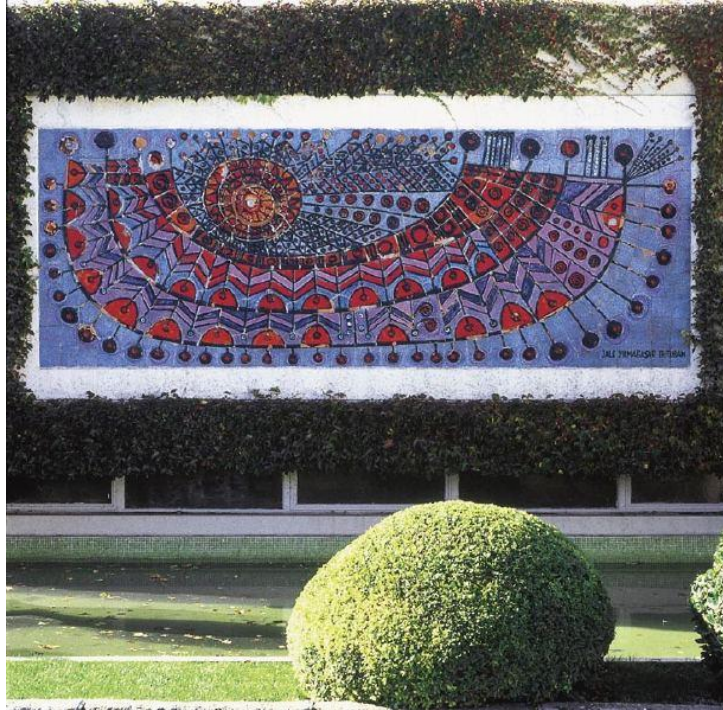
Resim No: 12 Füreya Koral ve kuşları (www.gorselsanatlar.org)

Jale Yılmabaşar Türkiye'nin ilk kadın seramik profesörüdür. Fransızlar kendisine ateşin ustası ünvanını vermişlerdir. 17 diploma ile 1968 İtalya Faenza Uluslararası Seramik Yarışması' da ve 1969 Almanya Münich El Sanatları Yarışması' nda altın madalya kazanmıştır. İlk defa teknik bilerek yaptığı çamur çalışmalarına 1957'de Oregon' ın Albany kentinde başlar. 1958'de Devler Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Seramik Bölümünü kazanarak Prof. Hakkı İzzet'in öğrencisi olur.

Avustralya, İtalya, Helsinki, Japonya, Düsseldorf, Münich, Frankfurt, Meksika, Peru, Cezayir, Paris, Kıbrıs, Yugoslavya v.b. yerlerde çokça sergiler açan sanatçı, seramik tekniklerini anlatan bir kitapta çıkarır. 1985 yılında da profesörlüğe yükselmiştir. 1998’de de devlet sanatçısı ünvanı almıştır.

Resim No: 13 (Yilmabaşar, 1980: 64)

Resim No: 14 <http://www.gorselsanatlar.org/seramik-ve-cam/jaleyilmabasaratasin-ustasi/>

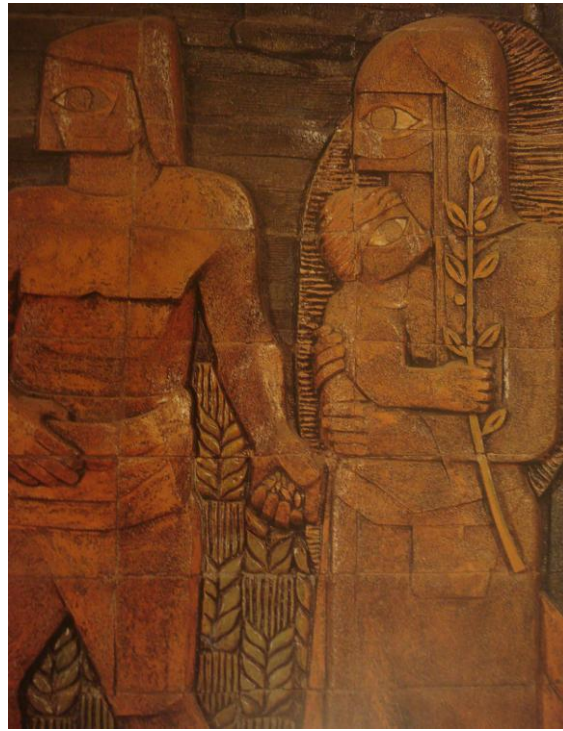
Resim No: 15 <http://www.gorselsanatlar.org/seramik-ve-cam/jaleylmabasarat-sin-ustasi/>

Atilla Galatalı 1939 yılında Artvin’ de doğmuştur. 18 yaşında geleceğine dair meslek planlarını, lisedeyken iki ayrı resim hocasının mimarlığa yatkınsın sözü üzerine mimar olma isteği üzerine kurmuştur. Ancak geçirdiği menenjit hastalığı sebebiyle tüm planlarını altüst olur. Tedavisi İstanbul’ da yapılır ama bu süreçte işitme yetisini kaybeder.

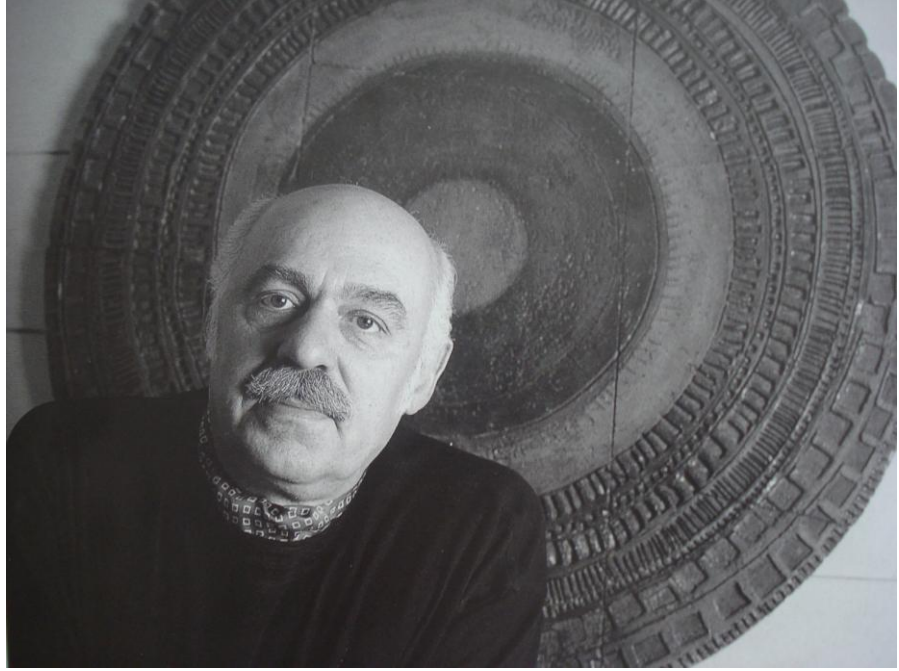
İlk kil çalışmaları Henry Moore’ un içi boşluklu insan başlarının kopyalarıydı. Akademiden olmamasına rağmen Füreyâ Koral’ ın jürisinde olduğu bir yarışmada birincilik ödülü alır. 1963-1986 yılları arasında 26 birincilik, 2 ikincilik ve 3 mansiyon kazanır. 150’yi aşkın büyük pano uygulaması vardır. Kireçburnu’ nda ilk özel atölyesini kurar. Çeşitli sergiler açar. 1962’ de Çekoslavya 4. Ulusal Seramik Sergisi’ nden gelen gümüş madalyaya, 1971’de İtalya Gualdo Tadino Uluslararası Seramik Konkuru’nda da altın madalyaya layık görülür. Çalışmalarında renk çeşitliliği zamanla azalır. Aynı zamanda yapıtlar gün geçtikçe büyür anıtsallaşır. 58 yaşında hayata veda eder.

Resim No: 16 Duvar Panosu 1982, (2.50 x 6.50, ayrıntı) detay Azot Sanayi Genel Müdürlüğü giriş katı, Ankara (Turay 1996: 80-81)

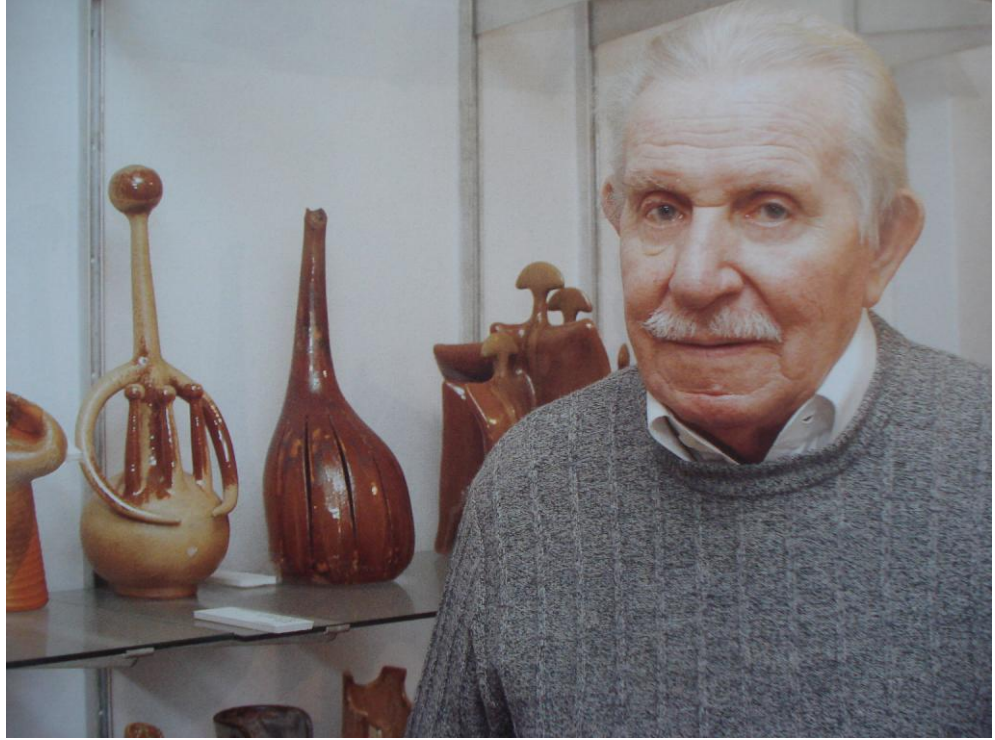
Resim No: 17 Duvar Panosu 1982, (2.50 x 6.50, ayrıntı) detay Azot Sanayi Genel Müdürlüğü giriş katı, Ankara (Turay, 1996, s:80-81).

Resim No: 18 Attila Galatalı

Resim No: 19 Duvar panosu detay, 1980 5 x 2.10 m. TBO Genel Müdürlük Binası Lokali, Ankara (Turay, 1996, s:80-81)

Resim No: 20 Sadi Rıfat Diren (Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, 2011, no:35, s:106)

Sadi Rıfat Diren 1927’de İstanbul’da doğmuştur. İlköğretimini Işık Lisesi’nde, orta ve lise öğrenimini de Saint Michel Koleji’nde yapmıştır. İki yıl hukuk fakültesine devam etmesine rağmen, sanat tutkusu sebebiyle fakülteden ayrılır. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Seramik Bölümüne girer. 1953’te mezun olur ve ilk sergisini açar. Fransa’da Cannes Enternasyonel Seramik Sergisi’ne katılır. Aynı yıl Belma Diren ile hayatını birleştirir. 1964 yılı sonuna kadar Almanya’da ve yıllar arasında birçok sergi açan sanatçı, Eczacıbaşı Seramik Fabrikaları’nın süs ve mutfak eşyaları bölümüne müdür ve sanatçı olarak girer. 1970’de profesör, 1982’de Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi’ne dekan olur. 1988 ve 1991 yıllarında iki kez daha dekanlığa seçilen sanatçı 1991’de devlet sanatçısı unvanını alır. 1994 yılında memuriyetten emekli olan sanatçının sanat çalışmaları devam etmektedir (Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, no:35,2011: 108).

Resim No: 21 Sadi Diren Seramik pano 100 x100 (Uzunköprü, 2006:33)

1966 yılında İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulundan mezun olan Mustafa Tunçalp, 1967-1987 yılları arasında çeşitli kuruluşlarda seramik üstüne araştırmalar ve denemeler yapar. Bir dönem Dokuz Eylül ve Hacettepe Üniversitelerinde çalışmıştır. Yurtdışında ve içinde sergiler açılmıştır. Tunçalp çeşitli ödüller kazanır, bunların arasında Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü, ve Devlet Resim Heykel Sergisi Seramik Yarışması Ödülü vardır. Halen Çanakkale Seramik Fabrikasında sanat danışmanı olarak çalışmalarını sürdüren Mustafa Tunçalp sanatını özgürlük ve kuşlar olarak tanımlamaktadır. Sanat çalışmaları ve sergileri devam etmektedir.

Resim No: 22 (Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, no:31, 2011:79)

Resim No: 23 Mustafa Tunçalp duvar panosu, Lütfü Kırdar Kongre Merkezi 1. Panosu, 2010, Gre seramik 1160'C 1300 x 300 cm ayrıntı (Hacettepe Üniversitesi Mustafa Tuçalp Sergi Kataloğu, 2011, 24).

Resim No: 24 Lutfü Kırdar Kongre Merkezi 2. Panosu, 2010, Gre seramik 1160°C 1300 x 300 cm ayrıntı (Hacettepe Üniversitesi Mustafa Tunçalp Sergi Kataloğu, 2011: 40).

Yukarıda bahsi geçen seramik sanatçıları Cumhuriyet dönemi sanatçılarından bir kısmını oluşturmaktadır. Günümüzde de çok değerli sanatçılar ürün vermeye ve öğrenci yetiştirme devam etmektedirler. Çeşitli üniversitelerde sempozyumlar, sergiler, yarışmalar ve çalıştaylar düzenlenmektedir. Üniversitelerinde ilgili bölümlerinde hem seramik sanatçıları, hem de bu alan için ara elemanlar yetiştirilmektedir. Seramik sanatının günümüzde iyi yerde olduğunu düşünen birçok sanatçı bu gelişmeyi sürdürmek için var olan imkânlar ile çalışmalarına devam etmektedirler.

Prof. Sevim Çizer verdiği röportajda ‘‘Çağdaş Türk Seramik Sanatı’nın bugün geldiği nokta gerçekten kıvanç ve umut verici. Ben bütün olanaksızlıklara rağmen, okullaşmanın ve son yıllarda gerçekleştirilen bazı etkinlikler sayesinde dışarı açılmanın bunda çok büyük payı olduğunu düşünüyorum’’ diyerek gelişime vurgu yapmıştır. (Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, no:16 2006: 98)

Sadi Diren’e göre; ‘‘Çok büyük gelişmeler var. Endüstrimiz çok gelişti ve bütün dünyaya seramik karosu ve seramik ürünü satılıyor. Sanata gelince eskiye nazaran çok ama çok büyük gelişme var. Bugün öyle seramik sanatçılarımız var ki, herhangi bir yerde sergi açtıklarında ilgi göreceklerdir ve yargılanmayacaklardır.’’ (Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, no:35, 2011: 110-111)

2.2.5. Türklerde Seramik ve Çini Sanatında Kullanılan Motifler

2.2.5.1. Geometrik Bezemeler:

Selçuklu döneminde en önemli süsleme unsuru olmuştur. Matematiksel bir süsleme anlayışı vardır. Gelişigüzel yapılan bir süsleme değildir. Ölçümler ve hesaplamalarla yapılır.

2.2.5.2. Bordürler (Kenar Suyu):

Sade ve basit yapılan süslemelerdir. Geometrik motiflerin bir sıra ve düzen içinde dizilişi şeklinde olur.

Meandr (Aşık Yolu): Bordürlerin en kolay biçimlendirileni Yunan sanatının karakteristik süslemesidir. Adını Anadolu'daki Menderes Irmağının kıvrımlarından alır.

Zencirek: İki kırık doğrunun birbirini kesmesi ile ortaya çıkar. Zencirek bordürlerinin eksene göre simetrik olarak uygulanan çift zencirek denilen tipleri oluşturulur.

Halat: Zencirek motifi doğru yerine eğri çizgilerle oluşturulduğunda ortaya çıkan motiftir.

2.2.5.3. Basit Geçmeler:

Tuğla süslemelerde çokça görülen süsleme şeklidir. Taş ve tuğlanın birlikte kullanılarak yatayda ya dikeyde, sonsuzluk ilkesi ile yapılan bezemelerdir.

2.2.5.4. Yıldız, Çokgen:

Yıldızlar kollarının sayısı ya da köşe sayıları ile gruplandırılabilir. Üç kollu, dört kollu, beş kollu, sekiz kollu gibi.

2.2.5.5. Natüralist Bitkisel Bezemeler:

Çiçek, yaprak, ağaç, dal, meyvelerden oluşan **süslemelerdir**. Çiçeğin bitkinin ne olduğu açıkça bellidir. Gül, karanfil, sümbül, lale önde gelen motifleri oluşturur.

2.2.5.6. Stilize Bitkisel Bezemeler:

Bitkilerin stilize edilerek kullanılması ile oluşan bezemelerdir.

Hatai Grubu:

Stilize edilmiş motiflerde tomurcuk, çiçek, sap, yaprak ayırt edilebilirken çiçeklerin ne çiçeği oldukları anlaşılamamaktadır. Bu bezemeler ile yapılan süslemelerdir.

Rumi Grubu: Hayvansal motifler bitkisel motiflere dönüştürülmüştür. Bu motifler değişik kompozisyonlar ile düzenlenerek süsleme unsuru haline gelir.

Lotus Palmet: Nilüfer çiçeği kullanılarak yapılan süslemedir. Çeşitli kompozisyon içinde kullanılabilir.

2.2.5.7. Yarı stilize bitkisel motifler:

Stilize edilmiş, fakat hangi bitki olduğu ayırt edilebilen süslemelerdir.

2.2.5.8. Yazılı Bezemeler:

Yazı süslemede çokça kullanılmış ve büyük gelişmeler göstermiş bir süsleme unsuru olmuştur. En büyük gelişimini İslam sanatı ile göstermiştir. Figürü yasaklayan İslam dini, güzel yazının yaygınlaşmasına ve gelişmesine sebep olmuştur.

2.2.5.9. Figürlü Bezemeler:

İslam sanatında figür olmamasına rağmen Orta Asya sanatından etkilenen Selçuklular ve sonrasında Beylikler döneminde figürler kullanılmıştır. Bunlar insan, hayvan figürleri ve mitolojik-efsane yaratıklarıdır.

İnsan Figürleri:

Bu bezemeler Özellikle Selçuklu döneminde çokça kullanılmıştır. Kubad-Abat çinilerinde görülür.

Hayvan Figürleri:

Orta Asya geleneklerinin devamı olarak devam eder. Özellikle kudret ve gücü sembolize eden kartal, aslan sıkça kullanılır. Bunun yanında tavuskuşu, boğa, maymun, tavşan gibi hayvanlara da rastlanır.

Mitolojik Ve Efsane Yaratıkları:

Zümrüd-ü Anka kuşları, sfenks, kanatlı atlar, simurg gibi yaratıların kullanılması ile yapılan süslemelerdir. Uzak doğu etkisi ile gelen ejderde sıkça kullanılan figürlerdir.

2.2.5.10. Stilize Edilmiş Doğa Motifleri:

Bulut, ay, yıldız, güneş gibi doğa parçaları stilize edilerek süslemede kullanılır.

2.2.5.11. Sembolik Bezemeler:

Anlamlarla yüklü motiflerdir. Hayat ağacı, nar, haşhaş, üzüm, çam kozalağı, Çintemani, hilal, boynuz simgesel motiflerdendir.

2.2.5.12. Nesneli Bezemeler:

Şamdan, vazo, ibrik, saksı, gemi, gibi nesneler süsleme unsurunu oluşturur.

2.2.5.13. Mimari Yapıları Konu Edinen Bezemeler:

Birçok süsleme alanında kullanılan bezeme türüdür. Cami, Şadırvan, saray, kabe, köşk, saray gibi mimari örnekleri bezemelerde yer almıştır. (Çetintaş, yayımlanmamış ders notları)

2.2.6. Seramik Pano Üretiminde Genel Aşamalar

Seramik pano üretiminde izlenmesi ya da üretimin yapılabilmesi için gerekli olan aşamalar genel olarak; seramik panonun tasarımı, çamur ve kullanılacak diğer malzemelerin seçimi, üretim tekniği, bisküvi pişirimi, sırlı pişirimi ve montajı olarak sıralanabilir.

2.2.6.1.Tasarım:

Tasarım yapma düşüncesinin genel olarak ilk insanın herhangi bir şeyi eline alıp yeniden şekillendirmesiyle başladığı varsayılabilir. (Sevim, 2007: 31)

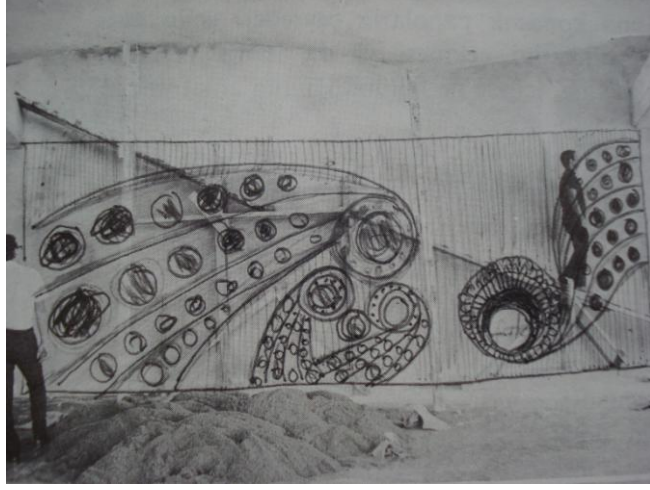
Seramik pano tasarımı; uygulamanın kâğıt üzerinde artistik-teknik çizimi ve maketi yapılarak sanal ortamda bitmiş halinin ayrıntıları ile gösterilme aşamalarından oluşur. Bu aşamaların üzerinde yapılan titiz çalışma ile çıkabilecek sorunlar en aza indirgenir ya da sorunsuz çalışmalar ile sonuçlanır. Bu nedenle aşamalarda iyi bir plan, seçilen doğru malzeme ve uygulanacak doğru teknik başarılı bir ürünü ortaya koyacaktır.

Seramik pano tasarlarlarken uygulanacak mekânın görülmesi yapılacak tasarım ve uygulanacak teknik için gereklidir. ‘‘Seramik panolar, konulacakları yerin özellikleri göz önünde tutularak hazırlanır. Örneğin küçük boyutlarda çalışmanın gerekli olduğu yerlerde, artistik kesimli yekpare panolar tercih edilir. Büyük yapıların cepheleri ya da geniş yüzeylerde ise standart kesimli panolar uygulamak daha geçerli olmaktadır.’’

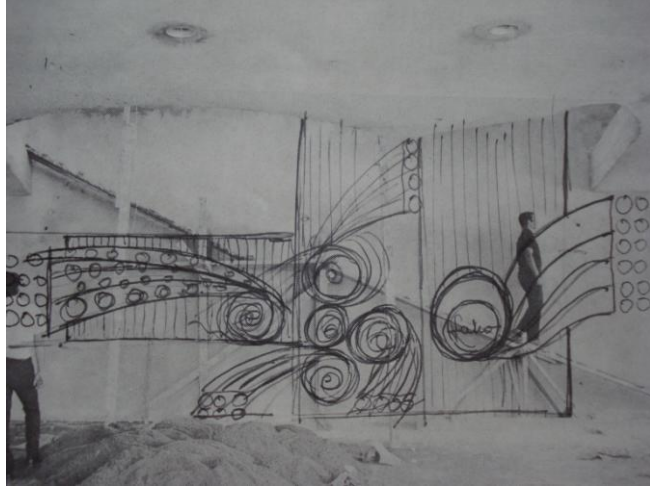
(Yılmabaşar, 1980:128)

Fotoğrafi çekilen mekânın fotoğrafı tabettirilir. Pano tasarımı fotoğraf üzerine çizilerek etkisi gözlenebilir. Tasarım denemeleri açısından yararlı olan bir yöntemdir.

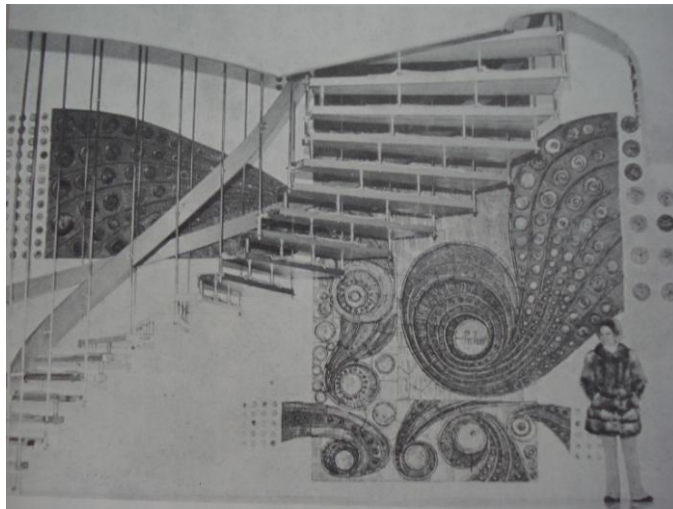
Çamur ve üretim tekniği secimi, tasarımı yapılan, panonun malzemesini ve üretim biçimini belirleyeceğinden, doğru seçim tasarımın da başarılı olmasını sağlayacaktır. Doğru çamur ve üretim metodu seçimi, tasarımın istenilen şekilde üretilmesini sağlayacağı gibi yanlış seçimlerde de, oluşabilecek sorunlar ihtimalini artıracaktır.

Resim No: 25 Panonun mekân fotoğrafı üzerinde tasarlanması.

Resim No: 26 Panonun mekân fotoğrafı üzerinde tasarlanması

Resim No: 27 Panonun bitmiş hali.(Yılmabaşar, 1980: 128)

2.2.6.2. Bisküvi Pişirimi:

Pişirim muhtelif metal ve ametal oksitlerden meydana gelen seramik bünyesine uygun bir sıcaklıkta sinterleştirmek, camlaştırmak veya eritmektir. (Sümer, 1993: 178)

Seramik çamuru bilindiği gibi elastik yoğrulabilen kıvamı ile kolay şekillenen bir yapı içindedir. Çamurun kurumması ile yapı şekil alma özelliğini yitirir. Sertleşerek kırılğan bir hal alır. Fırınlanması ile de son şeklini alarak geri dönüşümü olmayan bir yapıya bürünür. Fırın ısısı olmadan geri dönüşümü sağlanabilen çamurun, piştikten sonra geri dönüşümü söz konusu değildir. Çamur çeşitlerine göre pişirim gerçekleşir. Fakat genel olarak iki pişirim sıkça kullanılır. Yapılan ilk pişirim bisküvi pişirimi, ikinci pişirim yani renklendirme aşamasında yapılan pişirim ise sırlı pişirim olarak adlandırılır. Günümüzde tek pişirimli çamurlar da mevcuttur. Bunlar daha çok endüstriyel üretiminde kullanılmaktadır.

Seramikte pişirim, seramik panonun ömründen, rengine, görünümüne kadar en küçük detayda etkisini göstereceğinden, dikkatle ve özenle yapılmalıdır. Ürünler pişirime rötuş işleri düzenli ve dikkatli yapılmalıdır. Yüzeydeki pürüzler ürün daha kurumamışken nemli bir sünger yardımı ile temizlenir. Kuruduktan sonra pürüz var ise ince zımpara ile dikkatle rötuşlanır. Fırın derecesi çamura uygun olarak ayarlanır. Fırın istenilen sıcaklığa ulaştığında aşamalı olarak soğutulmaya alınır. Bu pişirim sonrasında ürünler taşsı bir yapıya dönüşür. Kırılğan, suda çözülmeyen ve sert bir hal alır.

Seramik teknolojisinde pişirim, fırınların çalışma verimlerinden doğrudan etkilenir. Fırın veriminden kaynaklanan deformeler üreticiyi olumsuz etkilemektedir.

Pişirme sürecinde amaç:

- Uygun bir pişirme sıcaklığı sağlamak
- Uygun bir sıcaklık dağılımı ve sıcaklığı değişimi sağlamak
- Uygun bir alev kalitesi sağlamaktır (Sümer, 1993: 178).

2.2.6.3. Sırlı Pişirim:

Bisküvi pişirimi yapılan ürünler sırlanmak üzere hazırlanırlar. Gerekli düzenlemeler yapılır. Ürünlerin tozları alınır uygun sırlama tekniği koşulları hazırlanır. Sırlama yapılır. Bu işlem daldırma, sünger ya da pistole kullanılarak püskürtme yöntemi ile yapılabilir. Ürünlerin altına sızma olmuş ise sünger yardımı ile temizlendikten sonra,

ürünler sırası bozulmayacak şekilde dikkatle fırına yerleştirilir. Uygulanan sıranın özelliğine uygun olarak derece ayarlanır. Pişirim gerçekleşir. Soğutma işleminden sonra ürünler çıkarılır. Kullanılan sıra göre camsı, parlak, renkli yapıya büründüğü gözlenir.

2.2.6.4. Montaj:

Montaj, seramik panonun son aşamasını oluşturur. Fakat düzgün yapılmayan bir montaj da güzel bir çalışmanın bile sonunu hazırlayabilmektedir. Bu nedenle titiz bir çalışma her aşamada olduğu gibi montaj aşamasında da olmazsa olmazlar içinde yer alır. Üretilen seramik pano bu aşamaya son halini alır ve nihayet izleyici ile buluşur.

Tuğla Duvara Montaj:

Montaja başlamadan duvar ıslatılır. Master denilen düzgün bir tahta çakılır. Montajdan bir gün sonra çıkarılır. Bu işlem panonun alt kısmını yapar. Amaçsa panonun düz kalmasını sağlamaktır. Yerde şablon üzerinde numaralanmış olan parçalar en alt sağ köşeden başlanarak, hazırlanmış harç ile duvara yapıştırılır. Parçaların düz olduğunu tespit etmek için panonun kenarlarına çakılan çivilere ip gerilir. Düz olup olmadığının kontrolü yapılır. Deformasyon oluşmuş ise bu durum parça arkasına fazlaca harç konularak düzeltilebilir. Derzler yağlı boya ya da toprak boya ile kapatılır. (Yılmabaşar, 1980: 156)

Sıvalı Duvara Montaj:

Seramik pano montajı yapılmadan sıva kırılır. Montaj yapıldıktan sonrası pano kenarları parmak ucu ile temizlenir. Pano üzeri kâğıt ile kaplanır. Yanları da seloteyle kapatılır. Sıva düzeltilir ve üstüne Fasarit denilen serpmeli sıva yapılır ve kâğıtlar çıkarılır. Derzler yağlı boya ya da toprak boya ile kapatılır. (Yılmabaşar, 1980: 156)

Mermer Yüzeye Montaj:

Yüzey alkol ve zımpara ile düzeltilir. Montaj için mermer yapıştırıcısı olan akamî sürülür. Bir süre kuruması beklendikten sonra mermer yüzeye yapıştırılır. Derzler yağlı boya ya da toprak boya ile kapatılır.

Tahta Yüzeye Montaj:

Vidalama yöntemi ile yapılan montaj tekniği kullanılabilir. Ancak tasarım buna uygun yapılmalıdır. Vida için delikler açma ve küçülme hesabını da iyi yapmak gerekmektedir. Ahşap yapıştırma da kullanılan yapıştırıcılar da tercih edilebilir. Deforme olan parçalar var ise yükselti oluşması için tahta talaşı tutkal ile karıştırılıp uygulama yapılabilir. Derzler yağlı boya ya da toprak boya ile kapatılır

Çok Parçalı Pano Montajı:

Çok parçalı panolarda kullanılan harçların pano üzerine bulaşmamasına dikkat edilmelidir. Bu nedenle montaj yapıldıktan sonra kenarlar sıva ile düzeltilirken kenarlar seloteyp ile kapatılacağından panonun temiz kalması sağlanabilir.

Mozaik Pano Montajı:

İki şekilde yapılabilir. Parçalar ters şekilde kâğıt üzerine yapıştırılır. Bu aşamada kullanılan tutkalın silindiğinde çıkabilir nitelikte olması çok önemlidir. Arka yüzlerine harç sürülerek duvara yapışması sağlanır. Ancak oluşabilecek bir sorun harç kuruduktan sonra görüleceğinden geri dönüşü olmayan bir montaj sorunu haline gelebilir.

Diğer bir teknikte parçaların elle tek tek duvara monte edilmesi ile sağlanır. Ancak parça boyutlarının küçük olması işi zorlaştıracaktır.

Resim No: 28 (Yılmabaşar, 1980: 157)

Resim No: 29 (Yılmabaşar, 1980: 156)

2.2.7. Seramik Pano Yapımında Malzeme ve Teknik Seçimi

Seramik pano yapımında seçilen malzeme ve seçilen teknik büyük önem taşır. Yapılan seramik panonun niteliğine göre belirlenmesi gerekmektedir. İyi tasarlanmış bir pano gerekli malzeme ve kullanılması gereken teknik ile gerçekleştirilebilir. Panonun bulunacağı mekân bile malzeme seçimini etkileyecektir. Hangi kilin kullanıldığı, sır çeşidi, kilin kaç derecede fırınlanacağını belirleyen etmenler göz ardı edilmemelidir. İç mekanlar için tasarlanan panolarda genellikle kırmızı kil, şamotlu kil, ve düşük dereceli sırlar tercih edilirken. Ya da iç mekân için tasarlanan pano gözü fazla yoracağından çok parçalı tercih edilmez. Bunun yerine artistik ve büyük kesilmiş parçalar estetik açıdan tercih edilir. Bunun yanı sıra iç mekânda zemin kaplanacak ise kaymaz sırsız veya mat sırlı yapılması önemlidir. Özellikle ıslak zeminler için kullanılması durumu bu seçimi daha da hassas hale getirebilmektedir. Seramikte kullanılan üç temel teknik vardır. Bunlar; elle şekillendirme, kalıpla şekillendirme ve pres yolu ile şekillendirir.

2.2.7.1. Elle Şekillendirme

Kalıp kullanmadan el becerisi ile yapılan şekillendirme yöntemidir. Çark ile şekillendirme, plaka ile şekillendirme, sucuk yöntemi ile şekillendirme, çimdikleme yöntemi ile şekillendirme, şablon ile şekillendirme de elle yapılan şekillendirir. (Ayda, 2001, 16)

Resim No: 30 Seramik pano, elle şekillendirilirken çeşitli aletler de kullanılmaktadır.

Resim No: 31 Bisküvi pişirimi olan pano, sırlamaya alınır. Sırlamadan önce sünger yardımı ile yüzey silinir.

Resim No: 32 Sırlama işlemi yapıldıktan sonra, pano fırınlanır.

Resim No: 33 Fırından çıkarılan ürün zemine yerleştirilir. Parça kontrolü yapılır. Montaja hazırdır.

2.2.7.2. Kalıpla şekillendirme:

Alçı kalıp ve çark yardımı ile yapılan şekillendirme. Döküm yolu ile şekillendirme, çarkta kalıp, şablon ile şekillendirme ve kalıba basarak şekillendirme kalıpla şekillendirme tekniği içinde yer alır.

Resim No: 34 Alçıdan hazırlanmış kalıp, kendine özgü kilit sistemi ile iki parçadan oluşturulmuş. Pano birimlerine göre daha çok parçalı kalıpta olması mümkündür.

Resim No: 35 Diğer parçası da üzerine kapatıldıktan sonra akışkan olan döküm çamuru ile kalıp doldurulur. Fazlası doldurulduğu yerden boşaltılır.

Resim No: 36 Ters çevrilir ve alçının fazla suyu emmesi için beklenir. Kalıp açılır ve pano karosu içinden çıkarılır.

Resim No: 37 Çıkarılan pano karosu kurumaya alınır. Kurutma işlemi yavaş yapılır. Deformasyon olmayacak şekilde kuruması için rüzgâr almayan uygun yere konularak kurutulur.

Resim No: 38 Kurutulan ürünler zımparalanır. Rötüşü biten karolar bisküvi pişirimi için hazırdır.

Resim No: 39 Bisküvi pişirimi yapılan ürünler sırlanır. Sırlama işleminin bitmesi ile karolar itina ile fırına yerleştirilir. Ürünler taşınırken sırlı bölgelere temas edilmemeye dikkat edilmelidir. Aksi durumda pişirim sonrası sır hataları oluşabilmektedir.

Resim No: 40 Sırlanan ürünler fırına yerleştirilir.

Resim No: 41 Fırınlandıktan sonra zemine yerleştirilir, montaja hazırdır.

2.2.7.3.Presleme Yolu ile Şekillendirme:

Presleme işlemi çamurun basınç kullanılarak kalıplara sıkıştırılması işlemidir. Kuru presleme, yarı kuru presleme, plastik presleme (enjeksiyon presleme) gibi teknikleri ile yapılabilmektedir.

Resim No: 42 Pres arasına konan çamur presin kapanması ve uygulanan basınç ile şekillenir.

Resim No: 43 Şekillenen ürün tahta levha ile kurutmaya alınır.

Resim No: 44 Kurutma ve rötuş işlemi sonrasında bisküvi pişirimi yapılır.

Resim No: 45 Bisküvi pişirimi olan ürün sırlanır ve sırlı pişirim için hazırdır.

Resim No: 46 Pres ile şekillendirilmiş ürün.

2.2.8. Seramik Pano Üretiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Seramik pano tasarlanırken, ilk düşünülmesi gereken ne amaç için üretildiği olmalıdır. Pano dekoratif veya sanatsal bir amaç ile mi? yahut ıslak bir zemini kaplama amaçlı mı? estetik kaygılarla mı? fonksiyonel bir amaç ile mi? üretiliyor bunun sorgusu mutlaka yapılmalıdır. Seramik panonun konulacağı mekân tasarımı doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle tasarlama yapılmadan önce seramik panonun konulacağı yer önceden görülüp değerlendirilmelidir. Hem ölçüleri belirlemede hem de teknik ve şekillendirme belirleme de ışık tutması bakımından oldukça önemlidir. Böylece tasarımcı amacı belirler ve tasarım için fikirler oluşturabilir.

Fikirleri belirlenen sanatçı tasarımlarını kâğıda aktararak durum değerlendirmesi yapar. Pano için ölçü, renk gibi alternatifleri kâğıt üzerinde tüm incelikleri düşünülerek çizer ve mekâna uyarlar. Çizim sonrası panonun maketi de yapılarak sorunlar bu maket üzerinde çözümlenir. Karşılaşılabilecek sorunlar maket üzerinde görüleceğinden işin aslı yapılırken beklenti dışında bir sürpriz olmayacağından sanatçı için kolaylık sağlayacaktır.

Üretim aşamasında kurutma, rötuş, bisküvi pişirimi, sırlama, sırlı pişirim ve montaj itinalı bir çalışma gerektirir. Kurutma uygun koşullarda, rüzgâr almayan, aşamalı kurutmanın sağlanabileceği ortam olmalıdır. Rötuş işlemi de ince zımpara ile dikkatle yapılmalıdır.

Çatlak oluşumlarından endişe duyulduğunda pişirimin düzenli olmasına dikkat edilmelidir. Pişirim sürecinde küçülme olduğundan, çatlama kırılmalara sebep olabilir. Aynı zamanda ürünün fırına nemli konması sebebi ile de ürünlerde patlama olabilmektedir. Bu nedenle pişirme başlangıcında havalandırma yapılarak çok yavaş pişirmek sorunu çözebilir (Fraser, 2005: 37).

İlk pişirim için fırın çamura uygun dereceye ayarlanmalıdır. Pano parçaları için numaralandırma işlemi oldukça önemlidir. Montaj aşamasında kolaylık sağlayacağından ihmal etmemek gereklidir. Sırlama aşaması içinde uygun teknik ile sırlama yapılmalıdır. Pano tasarımına göre, daldırma, akıtma, pistole v.b. teknikler kullanılarak sırlama yapılmalıdır. Fırınlama için ürünler sırları bozulmayacak ve fırına yapışmayacak şekilde temizlenerek dikkatle istiflenir. Sır derecesine göre fırın ayarlanır. Sır hatası oluşmaması için soğutma aşamalı yapılmalıdır.

Montaj aşamasında da bahsedilen teknikler arasından tasarımın gerektirdiği olanı tespit edip uygulamak başarılı sonuç sağlayacaktır.

BÖLÜM III.

3.YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama modeline dayalı betimsel bir araştırma olarak planlanmıştır. Tarama modelleri, geçmişe ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2004:77). Bu yaklaşım esas alınarak Ankara’da çeşitli mekânlarda uygulanan seramik duvar panoları var olan durum içinde değerlendirilmiştir. Söz konusu panoların renk, kompozisyon, teknik özellikleri ve yapan sanatçının tanıtımı yapılmıştır. Bunun yanı sıra seramik panolarla ilgili literatür bilgileri derlenmiş ve incelenen panoların özellikleri bu literatüre göre de değerlendirilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Ankara ili ve merkez ilçelerde bulunan seramik duvar panolarıdır. Örneklemi ise; basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilmiş 30 adet seramik duvar panoları oluşturmaktadır.

3.3.Verilerin Toplanması

Öncelikle literatür taraması yapıp, mevcut seramik panolara ilişkin yayınlar belirlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra belirlenen mekânlardaki seramik panolar yerinde incelenmiş, araştırma kapsamındaki özellikleri belirlenmiş, fotoğraflar çekilerek yorumlanmıştır. Araştırmanın alt problemleri çerçevesinde incelenecek her panoya ilişkin gözlem formları hazırlanmıştır. Söz konusu gözlem formunda incelenen seramik panoda kullanılan teknik, renk, kompozisyon, mekânla uyumu, yansıtmaya çalıştığı tema vb. unsurlar açısından değerlendirme yapılmıştır.

3.4.Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada toplanan veriler, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda sınıflandırılarak değerlendirmiştir. İnceleme konusu olan seramik duvar panoları yerinde fotoğrafları çekilerek elde edilen veriler, araştırmanın alt problemleri çerçevesinde hazırlanacak bilgi formları ile belirlenerek, panoların özellikleri ortaya konulmuştur. Gözlem formları doğrultusunda elde edilen veriler tablolastırılarak yorumlanmıştır. İlgili kitap, makale ve elektronik ortamda bulunan kaynaklar incelenerek derlenmiştir. Veriler fotoğraflar yardımı ile desteklenmiştir. Yapılacak değerlendirmelerde seramik panoların benzer ve farklı özellikleri ortaya çıkarılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Ankara, Türkiye Cumhuriyetinin başkenti, Ankara ilinin merkezi, Türkiye'nin en kalabalık ikinci ve dünyanın en kalabalık 38. kentidir. Topraklarının büyük bölümü İç Anadolu Bölgesinin Yukarı Sakarya Bölümünde yer alır. Türkiye'nin coğrafi merkeze yakın olduğu için, hem konum hem de işlev itibarı ile Türkiye'nin kalbi benzetmesi yapılır.

Bilinin tarihi en az 10 bin yıl öncesine, eski taş çağına ulaşan Ankara, Hattileri, Hititleri, Frigleri, Lidyalıları, Persler, Makedonyalıları, Galatları (Keltler), Romalıları, Selçukluları ve Osmanlıları ağırlamış, batı ve doğu medeniyetlerine ev sahipliği yapmıştır. Geçmişte, Galatların bir boyu olan Tektosaglara ve sonrasında Friglilere başkentlik yapmış olan kent, 1923'ten beri Türkiye'ye başkentlik etmektedir.

Ankara, kedisi, keçisi, tiftiği, tavşanı, armudu, balı, çiğdemi ve kalecik karası denilen misket üzümü ile ünlüdür. (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Ankara>)

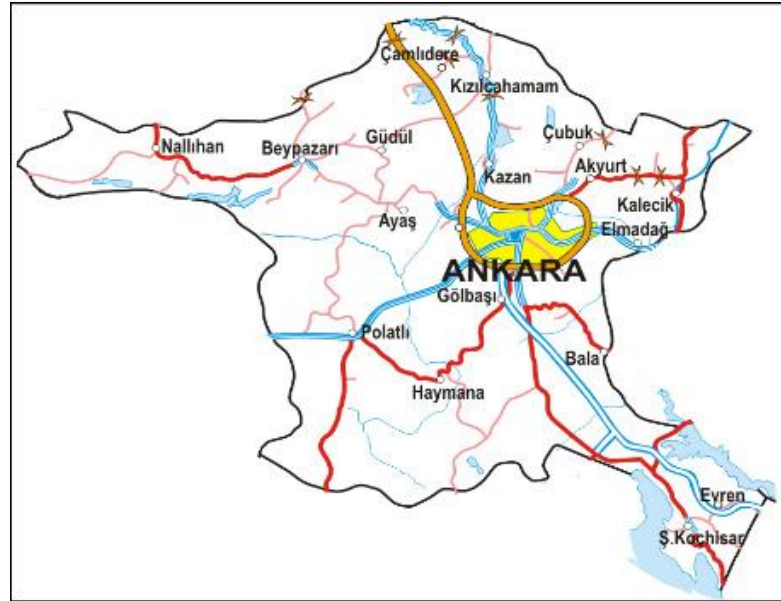
İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Türkiye Cumhuriyetinin başkenti Ankara, doğuda Kırşehir ve Kırıkkale; batıda Eskişehir; kuzeyde Çankırı; kuzeybatıda Bolu ve güneyde Konya ve Aksaray illeri ile çevrilidir. Ankara, Orta Anadolu'nun kuzeybatısında bulunan Kızılırmak ve Sakarya nehirlerinin kollarının oluşturduğu ovalarla kaplı bir bölgedir. Güneyinde Tuz Gölü havzası ile Cihanbeyli Yaylası bu platoyu tamamlamaktadır. Bu bölgede orman alanları ile step ve bozkır alanlarının çevresi plato üzerinde yükselen dağlarla çevrilidir.

Yüzölçümü ile Türkiye'nin ikinci büyük ili olan Ankara, 24.521 km²'lik bir alanı kapsamaktadır. 2012 Yılı genel Nüfus Sayım sonuçlarına göre; toplam nüfusu 4.890.893'tür.

Ankara'da tipik karasal iklim hüküm sürmekte olup, yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve kar yağışlı geçer. Yıllık ortalama sıcaklık 11,6 C'dir. En çok İlkbahar ve Kış aylarında yağış alır. Yıllık ortalama yağış miktarı 386,3 mm.dir.

İlin tarihteki ismi gemi çapası anlamına gelen "Ankyra"dır. Bizanslı Stephanos kente bu ismin Mısırlıları denize kadar sürüp çapalarına el koyan Galatlar tarafından verildiğini yazmaktadır. Çok sonraki yıllarda kent "Engürü" olarak isimlendirilmiş, bu sözcüğün Farsça üzüm anlamına gelen Engür'den kaynaklandığı da bilinmektedir. Bu sözcük değişerek Ankara'ya dönüşmüştür.

Ankara ve çevresinin tarihi, Bronz çağındaki Hatti Uygarlığına kadar inmektedir. MÖ.2000 yılında Hititler bölgeye egemen olmuştur. Hitit döneminde küçük bir yerleşim olduğu bilinen bu yörede Hititlere ait herhangi bir kalıntı günümüze ulaşamamıştır. Yörede Alt Paleolitik çağa ait bir yerleşime rastlanamamıştır. Ancak, 1937’de Prof.Dr. Şevket Aziz Kansu Çubuk Çayının doğu kıyısında Keçiören yakınında, Eti Yokuşunda Orta Paleolitik Çağa tarihlenen Levalloison-Mousterion aletlerini ele geçirmiştir. Yörede yapılan kazılar ve yüzey araştırmalarında MÖ.30.000-10.000’e ve 5500-5000’e tarihlenen Çatalhöyük çanak çömleklerine benzer kalıntılar Durupınar yakınındaki höyükte ortaya çıkarılmıştır. Bunun yanı sıra bölgede Kalkolitik Çağa (5500-3500) ait pek çok höyük de bulunmaktadır.

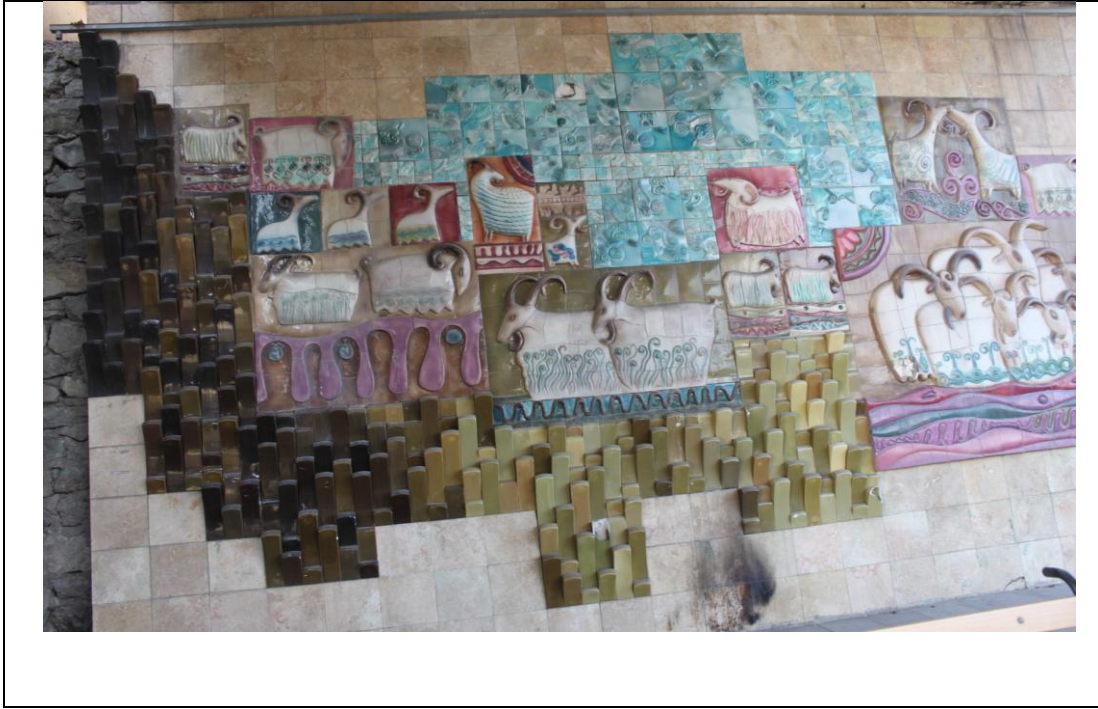

Ankara ve ilçeleri

4.1. Panolar ve Panolara Ait Bilgi ve Değerlendirmeler

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda duvar panoları ile ilgili gözlem formları ve bunlarla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

GÖZLEM FORMU: 1

Resim No: 47

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Eskişehir yolu

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları: -

Eserin Plastik Unsurları:

1. Tekniği: Elle Şekillendirme ve kalıp ile şekillendirme
2. Konusu: Ankara
3. Malzemesi: Kil (çamur)
4. Rengi: Kahverengi, yeşil, beyaz, mor, mavi
5. Kompozisyonu: Hayvan figürü (Ankara Keçileri), bitkisel motifler, geometrik motifler

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 48

Resim No: 49

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 50

Resim No: 51

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 52

Resim No: 53

Değerlendirme: (Gözlem Formu 1)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Eskişehir yolu üzerinde alt geçit duvarlarında sağlı sollu olmak üzere karşılıklı yapılmıştır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak tasarlanmıştır. Kompozisyonda Ankara keçilerinin kullanıldığı görülür. Panonun Ankara için yapıyor olması tasarımı doğrudan etkilemiştir. Bunun yanı sıra bitkisel motiflerinde hayvan motifleri ile uyumlu bir hale getirilmesi tasarımı zenginleştirmiştir. Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Bununla birlikte geometrik motifler de pano tasarımında kendini gösterir. Pano için kullanılan renkler kahverengi, yeşil, beyaz, mor ve mavidir. Geleneksel sanatlarda kullanılan havyan, bitki ve geometrik motifler yapılmış olan bu seramik panoda, modernize edilmiş olarak görülmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır. Alt geçit ölçülerine göre ölçülendirilmiştir.

Cahide Erel 1963'te İstanbul'da doğmuştur. Mimar Sinan Üniversitesi (İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Seramik Bölümü) 'nden 1984' te mezun olmuştur. Mimarinin sanatsal giydirilmesi konusunda fazlaca çalışmaları vardır. Birçok oteller, bankalar, holding binaları, kültür merkezleri ve kamu binalarını rölyef panolarla süslemiştir. 1986 yılında da yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Eş zamanlı olarak 1982-1986 yılları arasında özel öğrenci statüsünde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümüne devam etti. Çeşitli sergiler açmıştır. Sanat çalışmalarına halen devam etmektedir.

GÖZLEM FORMU: 2

Resim No: 54

Eserin Yapıldığı Tarih:

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Eskişehir yolu

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları: -

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Ankara
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, yeşil, beyaz, mavi, mor
- 5.Kompozisyonu: Hayvan figürler (tavşanlar) ve bitkisel motifler (nilüferler)

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 55

Resim No: 56

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 57

Resim No: 58

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 59

Değerlendirme: (Gözlem Formu 2)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Eskişehir yolu üzerinde alt geçit duvarlarında sağlı sollu olmak üzere karşılıklı yapılmıştır. Seramik pano kompozisyonu özellikleri konuya uygun olarak yapılmıştır Kompozisyonda Ankara'nın tavşanları kullanıldığı görülür. Panonun Ankara için yapılıyor olması tasarımı doğrudan etkilemiştir. Bunun yanı sıra bitkisel motiflerinde hayvan motifleri ile uyumlu bir hale getirilmesi tasarımı zenginleştirmiştir. Çeşitli yapraklar ve nilüfer çiçekleri çokça kullanılmıştır. Pano da kullanılan renkler kahverengi, yeşil, beyaz, mavi, mordur. Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır.

Geleneksel sanatlarda kullanılan bitki bezemeleri, bu seramik panoda modernize edilmiş olarak görülmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır. Bulunduğu yerin ölçülerine uygun büyüklükte yapılmıştır.

GÖZLEM FORMU: 3**Resim No: 60**

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Eskişehir yolu

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle Şekillendirme ve kalıp ile şekillendirme

2.Konusu: Ankara

3.Malzemesi: Kıl (çamur), Cam karo, Ahşap çerçeve

4.Rengi: Kahverengi, yeşil, beyaz

5.Kompozisyonu: Hayvan figürleri (kediler, kuşlar) ve bitkisel motifler

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 61

Resim No: 62

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

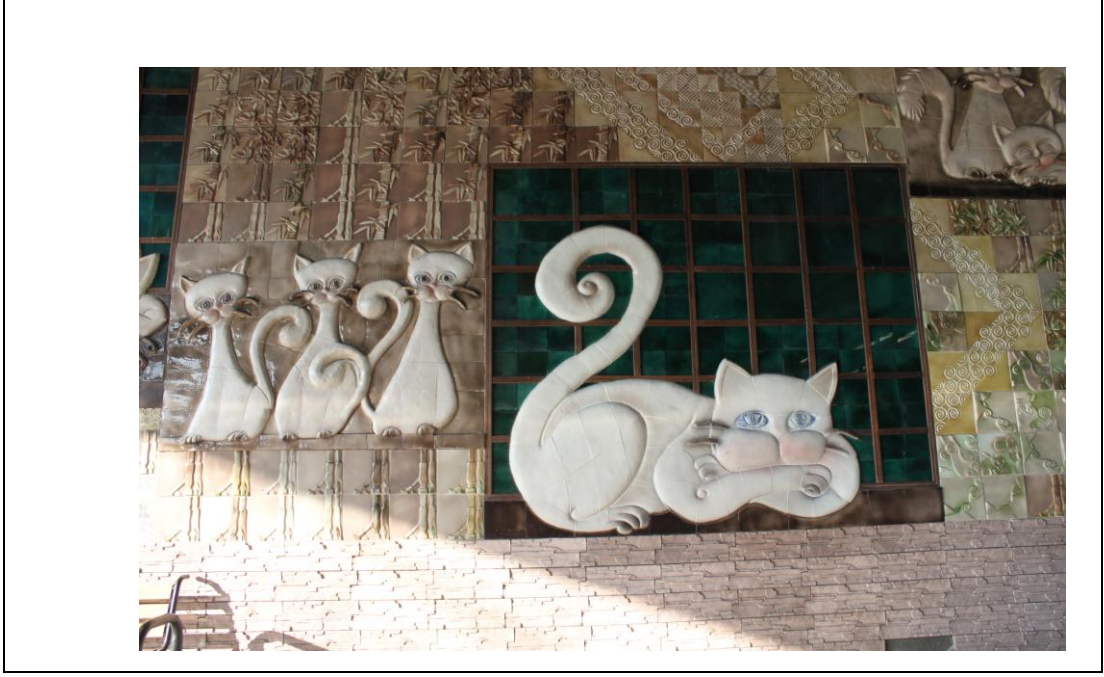

Resim No: 63

Resim No: 64

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 65

Resim No: 66

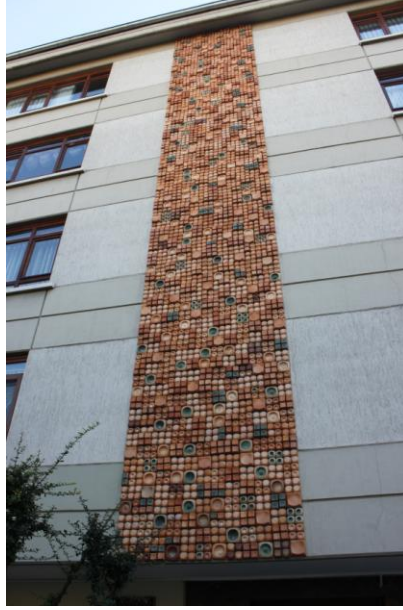
Değerlendirme: (Gözlem Formu 3)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Eskişehir yolu üzerinde alt geçit duvarlarında sağlı sollu olmak üzere karşılıklı yapılmıştır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda Ankara' nın kedilerinin kompozisyonda kullanıldığı görülür. Panonun Ankara için yapılıyor olması tasarımı doğrudan etkilemiştir. Bunun yanı sıra bitkisel motiflerinde hayvan motifleri ile uyumlu bir hale getirilmesi tasarımı zenginleştirmiştir. Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler kahverengi, yeşil ve beyazdır.

Geleneksel sanatlarda kullanılan havyan, bitki ve geometrik motifler yapılmış olan bu seramik panoda, modernize edilmiş olarak görülmektedir.

Seramiğin panoların ham maddesinin kildir. Ancak panolarda görselliği ön plana çıkarmak ya da kompozisyonda cam ve ahşap kullanılmıştır. Sanatçısı tarafından yardımcı malzeme olarak seçilmiştir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır. Panonun bulunduğu yer ölçüleri pano ölçülerini doğrudan etkilemiştir.

GÖZLEM FORMU: 4

Resim No: 67

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: -

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Mebusevleri

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Kalıp ile şekillendirme

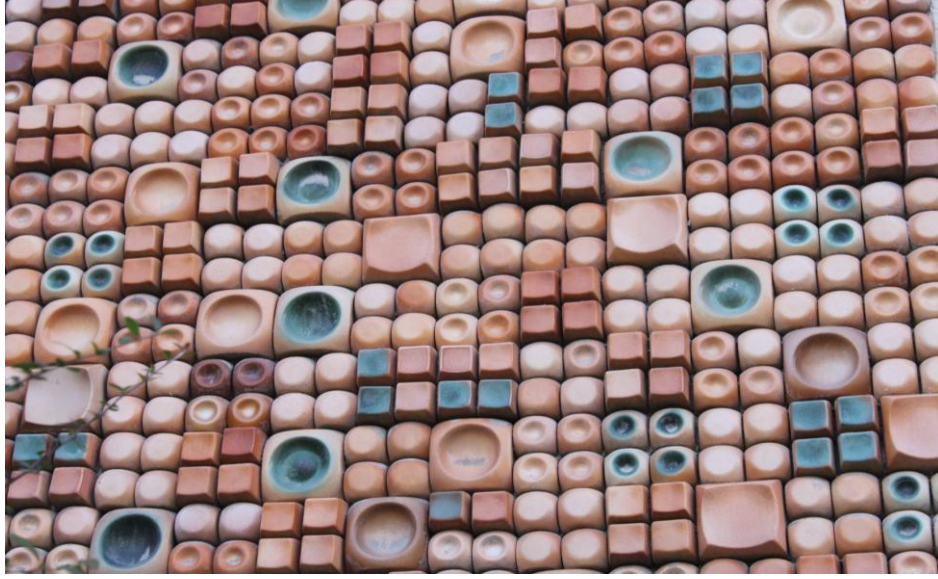
2.Konusu: -

3.Malzemesi: Kıl (çamur)

4.Rengi: Kahverengi, mavi

5.Kompozisyonu: İrili ufaklı birim tekrarından oluşan geometrik şekiller

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar:

Resim No: 68

Değerlendirme: (Gözlem Formu 4)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Mebuevlerde bulunan bir bina üzere yapılmıştır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyon irili ufaklı birim tekrarından oluşan geometrik şekillerdir. Pano için kullanılan teknik kalıp tekniğidir. Tasarlanan panoda kullanılan renkler kahverengi ve mavidir. Geleneksel biçimden uzak modern bir tasarımıdır. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır. Pano bina tasarımına uygun olarak tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 5

Resim No: 69

Eserin Yapıldığı Tarih: 2002

Eseri Yapan kişi: Erdoğan Güleç

Eserin Yapıldığı Yer: Avanos

Eserin Bulunduğu Yer: Öz Urfa Kebap (Emek)

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle Şekillendirme
- 2.Konusu: Urfa Balıklı göl
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi ve siyah
- 5.Kompozisyonu: Balıklar, ağaçlar, evler ve göl

Değerlendirme: (Gözlem Formu 5)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Emek (Öz Urfa Kebap) için tasarlanmıştır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda Urfa balıklı göl, evler, ağaçlar kullanıldığı görülür. Panonun Urfa Kebapçısı için yapılıyor olması tasarımı doğrudan etkilemiştir. Bunun yanı sıra bitkisel motiflerinde hayvan motifleri ile uyumlu bir hale getirilmesi tasarımı zenginleştirmiştir. Yöreyle ait kültürel konular işlenmiştir. Elle şekillendirme yöntemi ile üretilmiştir.

GÖZLEM FORMU: 6

Foto No: 70

Eserin Yapıldığı Tarih: 2002

Eseri Yapan kişi: Bei Kaya

Eserin Yapıldığı Yer: Avanos

Eserin Bulunduğu Yer: Öz Urfa Kebap (Emek)

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle Şekillendirme
- 2.Konusu: Urfa kültürü
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, siyah
- 5.Kompozisyonu: Müzik aletleri, insan figürleri, evler

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar:

Resim No: 71

Resim No: 72

Değerlendirme: (Gözlem Formu 6)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Emek (Öz Urfa Kebap) için tasarlanmıştır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda Urfa'nın yöresel özellikleri anlatılmıştır. Çiğ köfte yapılışı, müzikli eğlenceler vb. özellikler konuda işlenmiştir. Panoda müzik aletleri, insan figürleri, evler kullanıldığı görülür. Panonun Urfa Kebapçısı için yapılıyor olması tasarımı doğrudan etkilemiştir. Bunun yanı sıra bitkisel motiflerinde hayvan motifleri ile uyumlu bir hale getirilmesi tasarımı zenginleştirmiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler kahverengi ve siyahtır.

Geleneksel sanatlarda kullanılan hayvan, bitki ve motifleri ile yapılmış olan bu seramik panoda, modernize edilmiş olarak görülmektedir. Ayrıca pano kapalı mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 7

Resim No: 73

Eserin Yapıldığı Tarih: 2004

Eseri Yapan kişi: Hüseyin Özçelik

Eserin Yapıldığı Yer: Ankara

Eserin Bulunduğu Yer: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük Binası

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme
- 2.Konusu:-
- 3.Malzemesi: Kıl (çamur)
- 4.Rengi: Gri, beyaz, mavi
- 5.Kompozisyonu: Geometrik motifler

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar:

Resim No: 74

Resim No: 75

Değerlendirme: (Gözlem Formu 7)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Hacettepe Üniversitesi Rektörlük Binası girişinde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri geometrik motiflerden oluşur. Tasarlanan seramik pano için, elle şekillendirme tekniği kullanılmıştır. Seramik panoda kullanılan renkler gri ve beyazdır. Pano üzerinde cam eritme tekniği ile mavi, yeşil, sarı etkiler gözlenmiştir. Geleneksel biçimden uzak, modern bir tasarımıdır. Ayrıca pano kapalı mekân için tasarlanmıştır.

Hüseyin Özçelik lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi G.S.F’ nde (1989) Seramik ve Cam Bölümü’nde, yüksek lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi S.B.E.’ nde (1993) Seramik Anasanat Dalı, sanatta yeterlik Hacettepe Üniversitesi S.B.E.’ nde (1998) Seramik Anasanat Dalı’ nda tamamlamıştır. Halen Hacettepe Üniversitesinde görev yapmaktadır. Çeşitli sergiler açmış ve çeşitli ödüller almıştır. Sanat çalışmaları halen devam etmektedir.

GÖZLEM FORMU: 8

Resim No: 76

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: R Ajans

Eserin Yapıldığı Yer: Ankara

Eserin Bulunduğu Yer: Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle Şekillendirme

2.Konusu: Enerji

3.Malzemesi: Kıl (çamur)

4.Rengi: Kahverengi, mavi

5.Kompozisyonu: Kuşlar, bitkisel motifler, geometrik motifler

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 77

Resim No: 78

Değerlendirme: (Gözlem Formu 8)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi'nde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda enerji konusu işlenmiştir. Kompozisyonda kullanılan kuşlar, bitkisel motifler, geometrik motifler geleneksel özellikler taşırlar.

Panonun Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı için yapılıyor olması tasarımı doğrudan etkilemiştir. Bunun yanı sıra bitkisel motiflerinde hayvan motifleri ile uyumlu bir hale getirilmesi tasarımı zenginleştirmiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler kahverengi ve mavidir.

Geleneksel sanatlarda kullanılan havyan, bitki ve geometrik motifler yapılmış olan bu seramik panoda, modernize edilmiş olarak görülmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 9

Resim No:79

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: R Ajans

Eserin Yapıldığı Yer: Ankara

Eserin Bulunduğu Yer: Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle Şekillendirme

2.Konusu: Enerji

3.Malzemesi: Kıl (çamur)

4.Rengi: Kırmızı, Sarı, Mavi, Kahverengi, Siyah

5.Kompozisyonu: Geometrik motifler (dişli çark)

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar:

Resim No: 80

Resim No: 81

Değerlendirme: (Gözlem Formu 9)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi'nde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda enerji konusu işlenmiştir. Kompozisyonda kullanılan dişli çarklar, geometrik motifler enerji konusunu açıkça anlatmaktadır.

Panonun Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı için yapılıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler kırmızı, sarı, mavi, kahverengi, siyahtır. Pano, modern bir panodur. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 10**Resim No: 82**

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: R Ajans

Eserin Yapıldığı Yer: Ankara

Eserin Bulunduğu Yer: Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle Şekillendirme
- 2.Konusu: Enerji
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, mavi
- 5.Kompozisyonu: Su, geometrik motifler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 10)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi'nde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda enerji konusu işlenmiştir. Kompozisyonda kullanılan su ve geometrik motifler, su ve geometrik motifler enerji konusunu açıkça anlatmaktadır.

Panonun Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı için yapılıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler mavi, kahverengidir. Pano, modern bir panodur. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 11

Resim No: 83

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: R Ajans

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle Şekillendirme

2.Konusu: Enerji

3.Malzemesi: Kil (çamur)

4.Rengi: Kahverengi, siyah

5.Kompozisyonu: Geometrik motifler (borular, vanalar)

Değerlendirme: (Gözlem Formu 11)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi'nde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda enerji konusu işlenmiştir. Kompozisyonda kullanılan su ve geometrik motifler, boru ve vana enerji konusunu açıkça anlatmaktadır.

Panonun Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı için yapılıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler mavi, kahverengidir. Pano, modern bir panodur. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 12**Resim No: 84**

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: R Ajans

Eserin Yapıldığı Yer: Ankara

Eserin Bulunduğu Yer: Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi

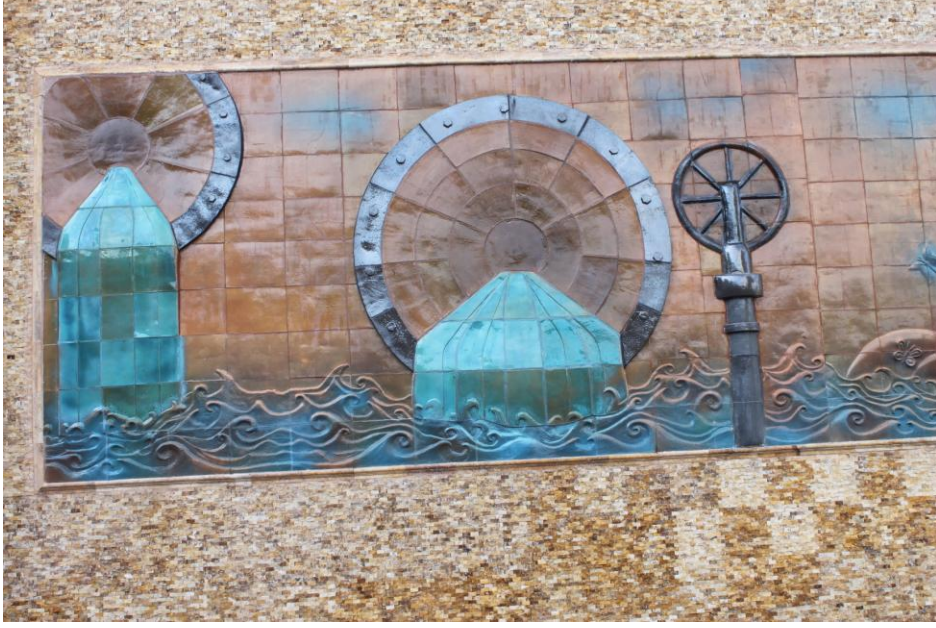
Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle Şekillendirme
- 2.Konusu: Enerji
- 3.Malzemesi: Kıl (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, mavi, siyah
- 5.Kompozisyonu: Su, hayvan figürleri (kelebek) ve geometrik şekiller (vana ve borular)

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar:

Resim No: 85

Resim No: 86

Değerlendirme: (Gözlem Formu 12)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi'nde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda enerji konusu işlenmiştir. Kompozisyonda kullanılan Su, hayvan figürleri (kelebek) ve geometrik şekiller (vana ve borular) enerji konusunu açıkça anlatmaktadır.

Panonun Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı için yapılıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler mavi, kahverengi ve siyahtır. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 13

Resim No: 87

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: R Ajans

Eserin Yapıldığı Yer: Ankara

Eserin Bulunduğu Yer: Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle Şekillendirme

2.Konusu: Enerji

3.Malzemesi: Kıl (çamur)

4.Rengi: Kahverengi, siyah

5.Kompozisyonu: İnsan figürü

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 88

Değerlendirme: (Gözlem Formu 13)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi'nde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda enerji konusu işlenmiştir. Kompozisyonda kullanılan çalışan insan figürü enerji konusu için tasarlanmıştır.

Panonun Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı için yapılıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler mavi, kahverengi ve siyahtır. Pano, modern bir panodur. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 14**Resim No:89**

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: R Ajans

Eserin Yapıldığı Yer: Ankara

Eserin Bulunduğu Yer: Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle Şekillendirme
- 2.Konusu: Enerji
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Yeşil, Kahverengi
- 5.Kompozisyonu: Kuşlar, bitkisel motifler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 14)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Girişi'nde bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda enerji konusu işlenmiştir. Kompozisyonda kullanılan çalışan insan figürü enerji konusu için tasarlanmıştır.

Panonun Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı için yapılıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler mavi, kahverengi ve siyahtır. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 15

Resim No: 90

Eserin Yapıldığı Tarih: 2004

Eseri Yapan kişi: 2004 Gazi Üniversitesi Öğrencileri

Eserin Yapıldığı Yer: Gazi Üniversitesi

Eserin Bulunduğu Yer: Gazi Üniversitesi M.E.F.

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Gazi Üniversitesi M.E.F. Öğretmen
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kırmızı, kahverengi, siyah, sarı, mavi, yeşil, beyaz
- 5.Kompozisyonu: Soyut motifler, geometrik motifler, güneş

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 91

Resim No: 92

Değerlendirme: (Gözlem Formu 15)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Gazi Üniversitesi M.E.F.'de bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda öğretmen konusu işlenmiştir. Öğretmen yetiştiren bir kurum için tasarlanan pano da güneş kullanılmıştır. Eğitim ışığının yayılması vurgulanmıştır.

Panonun Gazi Üniversitesi M.E.F' si için yapılıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıp ile şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler kırmızı, kahverengi, siyah, sarı, mavi, yeşil, beyazdır. Pano, modern bir panodur. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 16

Resim No:93

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: -

Eserin Yapıldığı Yer:

Eserin Bulunduğu Yer: Antares AVM

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

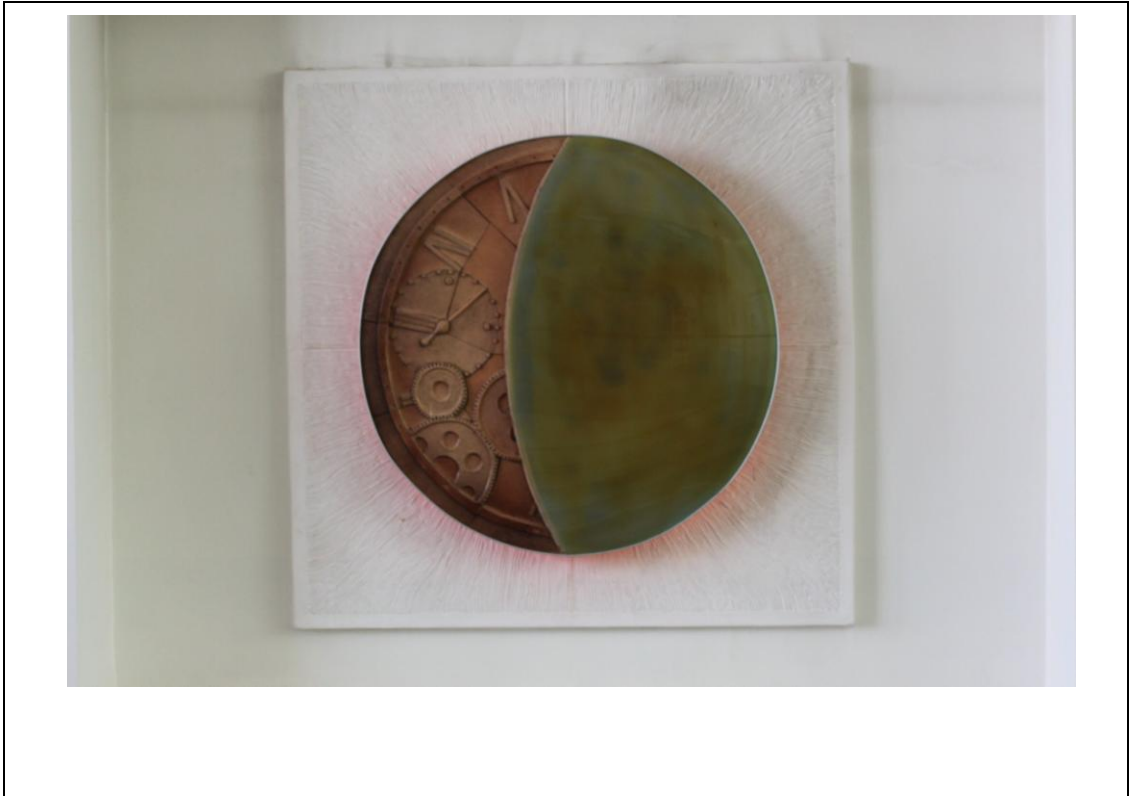
Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme
- 2.Konusu: Evren
- 3.Malzemesi: Kil (çamur), cam, aydınlatma
- 4.Rengi: Kahverengi, yeşil
- 5.Kompozisyonu: İnsan figürü, hayvan figürü, bitkisel motifler, dünya, ay, güneş, geometrik şekiller, mitolojik motifler, saat

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

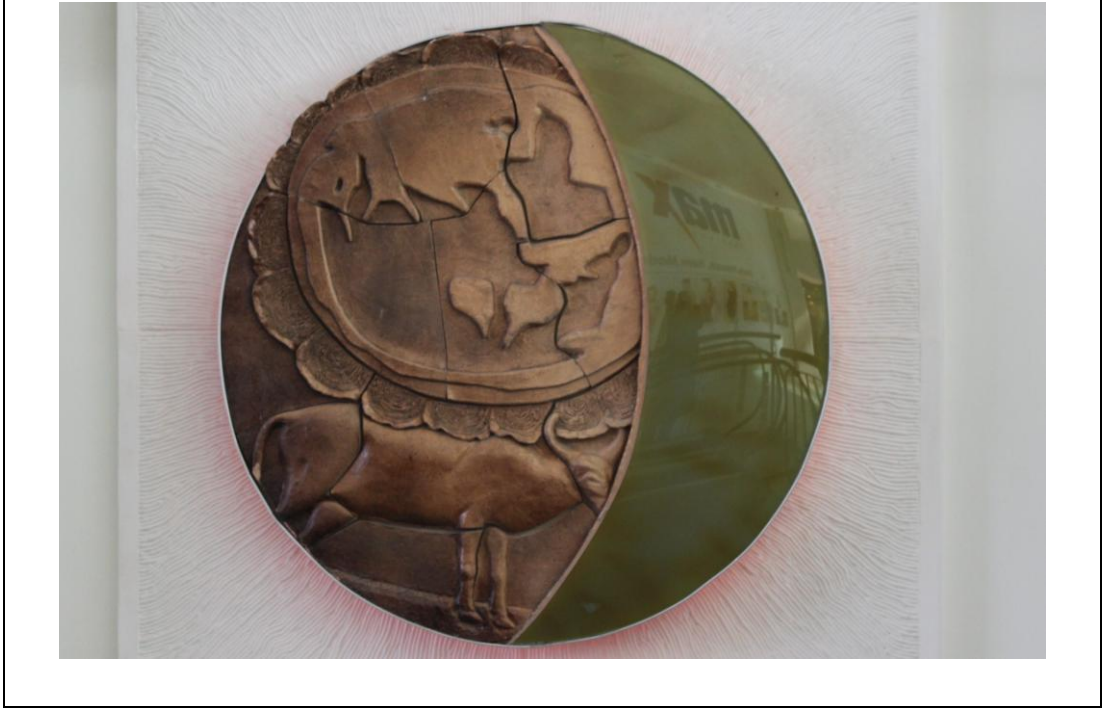

Resim No: 94

Resim No: 95

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 96

Resim No: 97

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 98

Resim No: 99

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 100

Resim No: 101

Değerlendirme: (Gözlem Formu 16)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Antares A.V.M. bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda insan figürü, hayvan figürü, bitkisel motifler, dünya, ay, güneş, geometrik şekiller, mitolojik motifler, saat kullanılmıştır.

Panonun Antares A.V.M için yapıyor olması, tasarımı doğrudan etkilemiştir. Panonun ölçülerini ve sergilenme koşullarını oluşturmuştur. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler kahverengi, yeşildir. Yardımcı malzeme olarak cam kullanılmıştır. Aydınlatma da kullanılan pano, modern bir pano olmasına rağmen geleneksel motifler taşımaktadır. Ayrıca pano kapalı mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 17

Resim No:102

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Havaalanı yolu

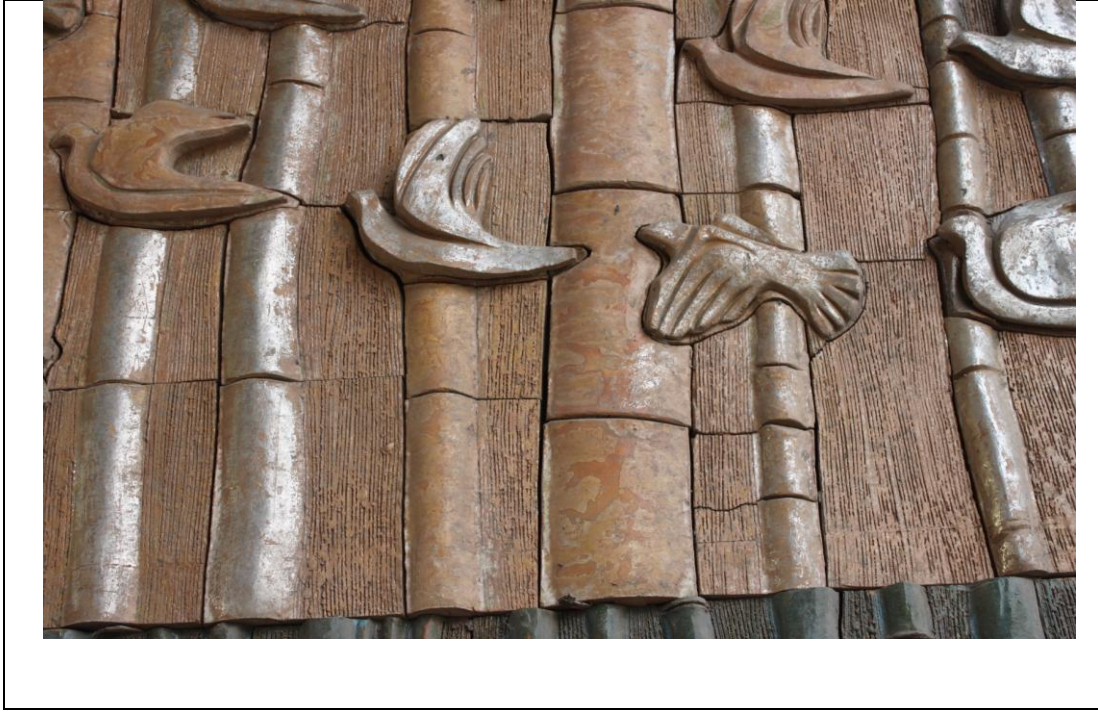
Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

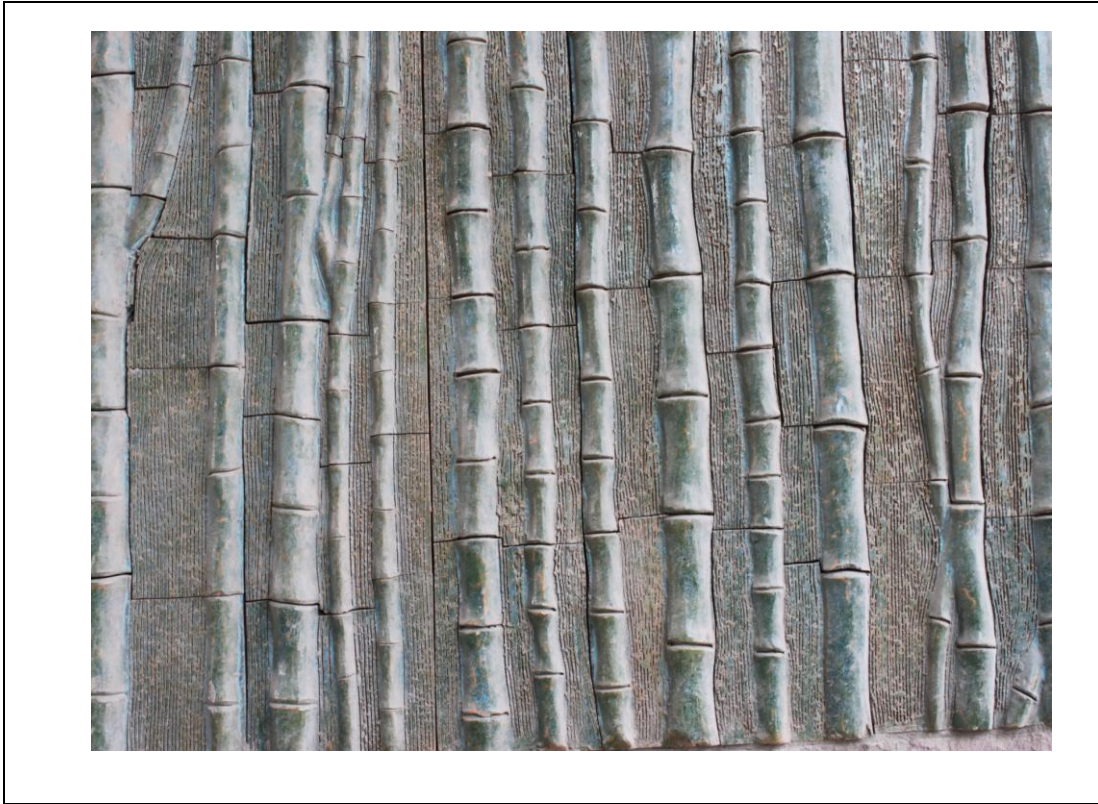
Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Kuşlar
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, mavi, yeşil
- 5.Kompozisyonu: Hayvansal motifler (kuşlar) ve bitkisel motifler

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 103

Resim No: 104

Değerlendirme: (Gözlem Formu 17)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano havaalanı yolu üzerinde alt geçitte sağlı sollu bulunmaktadır. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda hayvan figürü (kuşlar) ve bitkisel motifler kullanılmıştır.

Panonun ölçü ve tasarım açısından bulunduğu yerin etkisindedir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano için kullanılan renkler kahverengi, mavi ve yeşildir. Çalışma modern bir pano olmasına rağmen geleneksel motiflerin modernize edilmiş hallerini görülmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU: 18

Resim No: 105

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: -

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Kalıpla Şekillendirme

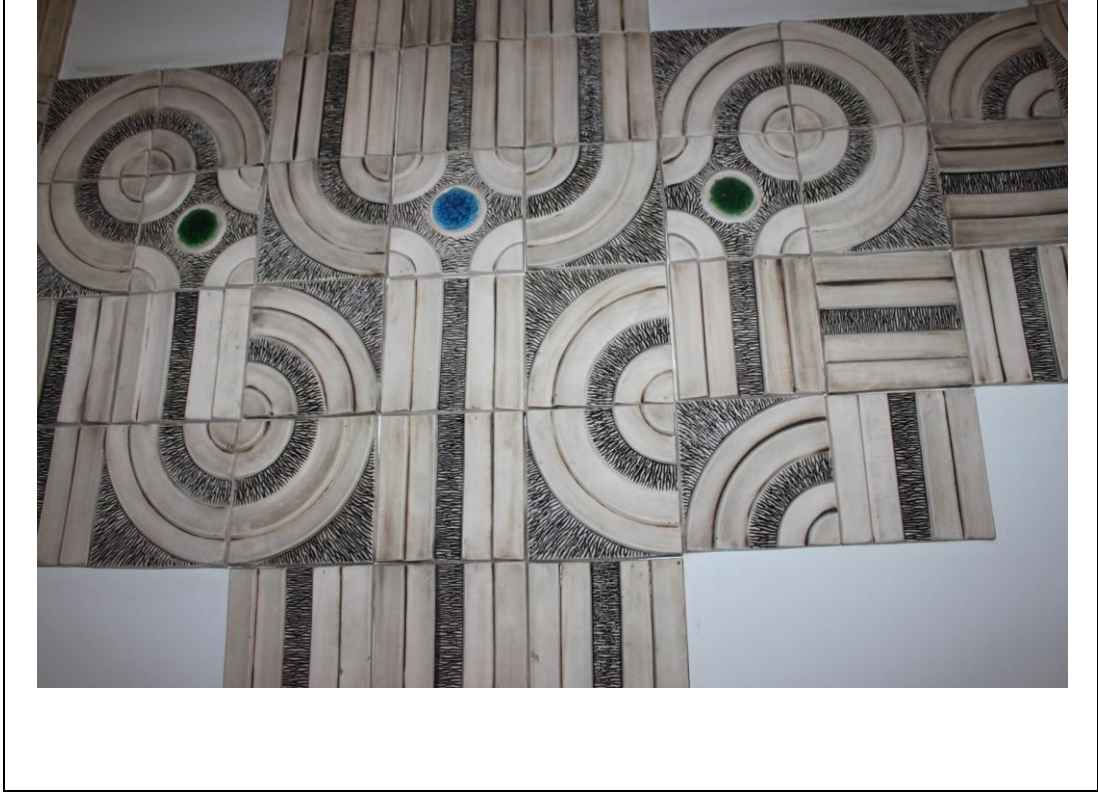
2.Konusu: -

3.Malzemesi: Kil (çamur)

4.Rengi: Siyah, yeşil, mavi

5.Kompozisyonu: Soyut motifler

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 106

Resim No: 107

Değerlendirme: (Gözlem Formu 18)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası' nda bulunmaktadır. Seramik pano kompozisyon birim tekrarından oluşan geometrik şekillerdir. Pano için kullanılan teknik kalıp tekniğidir. Tasarlanan panoda kullanılan renkler siyah, yeşil ve mavidir. Geleneksel biçimden uzak modern bir tasarımdır. Ayrıca pano, kapalı mekân için tasarlanmıştır. Yapıldığı yerin ölçüsü, panonun tasarımını etkilemiştir.

GÖZLEM FORMU 19

Resim No:108

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme

2.Konusu: T.B.M.M

3.Malzemesi: Kil (çamur)

4.Rengi: Kahverengi, sarı, mavi, yeşil, siyah, beyaz

5.Kompozisyonu: Bina, mimari bezeme.

Farklı Açılardan Çekilen Fotoğraflar

Resim No: 109

Resim No: 110

Değerlendirme: (Gözlem Formu 19)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda T.B.M.M.'nin olması, Ankara için yapılmasının sebebidir. Pano da kullanılan renkler kahverengi, sarı, mavi, yeşil, siyah ve beyazdır.

Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır.

Geçmişten günümüze aktarımlar gözlemlenmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır. Ölçüleri bulunduğu yere göre belirlenmiştir.

GÖZLEM FORMU 20:

Resim No: 111

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Çatal Höyük kazıları figürleri
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, beyaz, siyah, gri
- 5.Kompozisyonu: Soyut figürler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 20)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda Çatal Höyük kazıları figürleri görülmektedir. Figürler soyutlanmıştır. Panonun konusu kompozisyonu belirlemiştir. Pano da kullanılan renkler Kahverengi, beyaz, siyah ve gridir.

Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır.

Geçmişten günümüze aktarımlar gözlemlenmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 21:

Resim No:112

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle şekillendirme

2.Konusu: Hititler

3.Malzemesi: Kil (çamur)

4.Rengi: Gri

5.Kompozisyonu: Hayvan figürleri, mitoloji figürleri

Değerlendirme: (Gözlem Formu 21)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonu oluşturan Hititlerdir. Hayvan ve mitolojik figürler görülür. Panonun kompozisyonu konusu belirlemiştir. Pano da kullanılan renk gridir.

Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Geçmişten günümüze aktarımlar gözlemlenmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 22:

Resim No:113

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Selçuklu
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Mavi, turkuvaz, kahverengi
- 5.Kompozisyonu: Geleneksel motifler (Selçuklu yıldızı), hayvan figürleri (çift başlı kartal), mitoloji motifleri (ejder)

Değerlendirme: (Gözlem Formu 22)

Seramik pano Keçiören'dedir. Keramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda Selçuklular' a ait hayvan ve mitolojik figürler görülür. Çift başlı kartal, ejder gibi figürler göze çarpar. Panonun konusunu kompozisyonu belirlemiştir. Pano da kullanılan renkler mavi, turkuvaz ve kahverengidir. Geleneksel motifleri mevcuttur.

Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıp ile şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Geçmişten günümüze aktarımlar gözlemlenmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 23:

Resim No:114

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle Şekillendirme
- 2.Konusu: Selçuklu
- 3.Malzemesi: Kıl (çamur)
- 4.Rengi: Mavi, kahverengi
- 5.Kompozisyonu: Hayvan figürleri (çift başlı kartal)

Değerlendirme: (Gözlem Formu 23)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda Selçuklular' a ait hayvan figürleri görülür. Çift başlı kartal büyük olarak işlenmiştir. Panonun konusunu kompozisyonu belirlemiştir. Pano da kullanılan renkler mavi ve kahverengidir. Geleneksel motifleri mevcuttur.

Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Geçmişten günümüze aktarımlar gözlemlenmektedir. Pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 24:

Resim No:115

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle Şekillendirme
- 2.Konusu: Ağaç (selvi)
- 3.Malzemesi: Kıl (çamur)
- 4.Rengi: Yeşil, kırmızı, siyah, kahverengi
- 5.Kompozisyonu: Bitkisel motifler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 24)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda selvi ağacı ve bitkisel bezemeler görülür. Pano da kullanılan renkler yeşil, kırmızı, siyah, kahverengidir. Geleneksel motifler mevcuttur.

Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Geçmişten günümüze aktarımlar gözlemlenmektedir. Pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 25:

Resim No:116

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Sevgi
- 3.Malzemesi: Kıl (çamur)
- 4.Rengi: Mavi, mor, yeşil, siyah,
- 5.Kompozisyonu: Hayvansal motifler (kuşlar), İnsan figürleri, bitkisel motifler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 25)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyonda hayvan, bitki ve insan figürleri görülmektedir. Pano da kullanılan renkler mavi, mor, yeşil, siyahtır. Geleneksel motifleri mevcuttur.

Pano yapımında elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Geçmişten günümüze aktarımlar gözlemlenmektedir. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 26:

Resim No:117

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle şekillendirme

2.Konusu: Hayat ağacı

3.Malzemesi: Kıl (çamur)

4.Rengi: Mavi, kahverengi, yeşil

5.Kompozisyonu: Geleneksel motifler (hayat ağacı), Bitkisel motifler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 26)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kompozisyon bitki motifinden oluşmuştur. Pano da kullanılan renkler mavi, yeşil ve kahverengidir. Geleneksel motifleri mevcuttur. Hayat ağacı olarak bilinen motif geçmişten günümüze gelen motif niteliğindedir.

Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 27:

Resim No:118

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Osmanlı
- 3.Malzemesi: Kil (çamur), cam karo
- 4.Rengi: Kırmızı, kahverengi, mavi, yeşil
- 5.Kompozisyonu: Geleneksel motifler (kaftan), bitkisel motifler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 27)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Osmanlı konusu kaftan ve Osmanlı motifleri ile panoda görülür. Kompozisyon bitki motifinden oluşmuştur. Pano da kullanılan renkler Kırmızı, kahverengi, mavi, yeşil

Geleneksel motifler ve bitkisel motifler geçmişten günümüze izler taşır. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 28:

Resim No:119

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

1.Tekniği: Elle Şekillendirme

2.Konusu: Savaş

3.Malzemesi: Kil (çamur)

4.Rengi: Yeşil, siyah, mavi, kahve, sarı, beyaz, kırmızı

5.Kompozisyonu: İnsan figürleri, hayvan figürleri (atlar), bitkisel motifler

Değerlendirme: (Gözlem Formu 28)

Yukarıda Fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Savaş konulu panoda savaş sahneleri işlenmiştir. Kompozisyon bitki motifleriyle süslenmiştir. Pano da kullanılan renkler yeşil, siyah, mavi, kahve, sarı, beyaz, kırmızıdır.

Geleneksel motifler, hayvan motifleri insan motifleri ve bitkisel motifler geçmişten günümüze izler taşır. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 29:

Resim No:120

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Yapıldığı Yer: -

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Kurtuluş Savaşı
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, siyah, mavi
- 5.Kompozisyonu: İnsan figürü, hayvan figürü

Değerlendirme: (Gözlem Formu 29)

Yukarıda fotoğrafları verilen pano Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri konuya uygun olarak belirlenmiştir. Kurtuluş Savaş konulu panoda savaş sahneleri işlenmiştir. Kompozisyon bitki motifleriyle süslenmiştir. Pano da kullanılan renkler kahverengi, siyah, mavidir.

Hayvan motifleri ve insan motifleri görülmektedir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

GÖZLEM FORMU 30:

Resim No:121

Eserin Yapıldığı Tarih: -

Eseri Yapan kişi: Cahide Erel

Eserin Bulunduğu Yer: Keçiören

Eseri İnceleme Tarihi: 2012

Boyutları:-

Eserin Plastik Unsurları:

- 1.Tekniği: Elle şekillendirme ve kalıpla şekillendirme
- 2.Konusu: Kurtuluş Savaşı
- 3.Malzemesi: Kil (çamur)
- 4.Rengi: Kahverengi, siyah, pembe
- 5.Kompozisyonu: İnsan figürü, hayvan figürü

Değerlendirme: (Gözlem Formu 30)

Panonun bulunduğu yer Keçiören'dedir. Seramik panoda kullanılan kompozisyon özellikleri Kurtuluş Savaşına konusuna uygun olarak tasarlanmıştır. Kurtuluş Savaş konulu bu panoda kağıt ile malzeme taşıyan Türk kadını işlenmiştir. Kompozisyon geçmişten izler taşıdığı gözlemlenir. Pano da kullanılan renkler kahverengi, siyah ve pembe.

Hayvan motifleri ve insan motifleri görülmektedir. Pano yapımında elle şekillendirme yöntemi ve kalıpla şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca pano açık mekân için tasarlanmıştır.

4.2. Gözlem Formlarından Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

Bu bölümde araştırma kapsamında incelenen seramik panolara ilişkin gözlem formlarından elde edilen bulgulara dayalı olarak elde edilen veriler tablolastırılarak verilmiştir.

İncelenen seramik panoların yapımında kullanılan tekniklerin dağılımı Tablo 1'de yerilmiştir.

Tablo 1: İncelenen Seramik Duvar Panoların Yapımında Kullanılan Teknikler

Teknikler	f	Yüzde
Elle Şekillendirme	16	53,33
Kalıpla Şekillendirme	3	10
Elle ve Kalıpla Şekillendirme	11	36,67
Toplam	30	100

Tablo 1'e göre incelemesi yapılan seramik duvar panolarının yapımında % 53.33'ü elle şekillendirme, % 36.67'si elle ve kalıpla şekillendirme, % 10'unda ise kalıpla şekillendirme teknikleri kullanıldığı görülmüştür. Bu verilere dayalı olarak seramik duvar panolarının yapımında genellikle elle şekillendirme tekniği kullanıldığı söylenebilir.

Seramik duvar panolarının yapımında kullanılan malzemelerin dağılımı tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: İncelenen Seramik Duvar Panoların Yapımında Kullanılan Malzemelerin Dağılımı

Kullanılan Malzemeler	f	Yüzde
Kil	30	100
Kil-Cam karo	3	10
Kil-Ahşap Çerçeve	1	3,33

Tablo 2' ye göre incelemesi yapılan seramik duvar panolarının yapımında % 100 kil, % 10 Kil ve Cam Karo, %3.33 ise Kil ve Ahşap çerçeve kullanılmıştır. Bu verilere göre genellikle seramik duvar panolarının yapımında sadece kil kullanıldığı söylenebilir.

Seramik duvar panolarının konularının dağılımı tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: İncelenen Seramik Duvar Panoların Konu Dağılımı

Konu	f	Yüzde
Ankara	3	10
Balıklı Göl	1	3,33
Urfa Kültürü	1	3,33
Enerji	6	20
Doğa	3	10
Gazi Üniv(Öğretmen)	1	3,33
Evren	1	3,33
Kuşlar	1	3,33
Türkiye B.M.M	1	3,33
Çatalhöyük	1	3,33
Anadolu Uygarlıkları	1	3,33
Selçuklular	1	3,33
Kurtuluş Savaşı	4	13,33
Hayat Ağacı	2	6,67
Sevgi	1	3,33
Osmanlı	1	3,33
Konu yok	2	6,67
Toplam	30	100

Tablo 3'e göre Seramik duvar panolarının % 20'sinde enerji, % 13.33'ünde Ankara, Kurtuluş savaşı ve doğa, % 6'sında ise hayat ağacı konuları işlenmiştir.

Seramik duvar panoların kompozisyonunda kullanılan öğelerin dağılımı tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: İncelenen Seramik Duvar Panoların Kompozisyonunda Kullanılan Öğelerin Dağılımı

Kompozisyon Öğeleri	f	Yüzde
Hayvan Figürü	14	46,67
Bitkisel Motif	14	46,67
Geometrik Motif	13	43,33
İnsan Figürü	9	30
Nesneli Bezemeler(Müzik Aletleri)	1	3,33
Soyut Motifler	3	10
Geleneksel Motifler	4	13,33
Evren	4	13,33
Göl	1	3,33
Mimari motifler (T.B.M.M, İbadethane)	4	13,33

Tablo 4'de göre seramik duvar panolarının kompozisyonlarının % 46.67'sinde hayvan figürü ve bitkisel motif, % 43.33'ünde geometrik motif, % 30'unda ise insan figürü kullanılmıştır. Seramik duvar panolarının kompozisyonlarında genellikle bitkisel motif ile hayvansal figürlerin kullanıldığı söylenebilir.

Seramik duvar panoların kompozisyonunda kullanılan hayvan figürlerinin dağılımları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: İncelenen Seramik Duvar Panoların Kompozisyonunda Kullanılan Hayvan Figürlerinin Dağılımı

Hayvan Figürleri	f	Yüzde
Ankara Keçisi	2	11,11
Kuş	8	44,44
Ankara Tavşanı	1	5,56
Ankara Kedisi	1	5,56
Balık	1	5,56
At	1	5,56
İnek	3	16,67
Aslan	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 5'e göre seramik duvar panolarının % 44.44'ünde kuş, % 16.67'sinde inek, % 11.11'inde ise Ankara Keçisi figürleri kullanılmıştır. İncelenen seramik duvar panolarının yarıya yakınında kuş motifleri kullanıldığı söylenebilir. Kuş motifleri arasında Selçuklu devletini temsil eden çift başlı kartalda yer almaktadır.

İncelenen seramik duvar panoların kompozisyonunda kullanılan renklerin dağılımı tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: İncelenen Seramik Duvar Panoların Kompozisyonunda Kullanılan Renklerin Dağılımı

Renkler	F	Yüzde
Kahverengi	26	86,67
Yeşil	16	53,33
Beyaz	9	30
Mavi	22	73,33
Mor	5	16,67
Siyah	14	46,67
Gri	4	13,33
Kırmızı	4	13,33
Sarı	6	20

Tablo 6'ya göre incelenen seramik duvar panolarının kompozisyonlarında % 86.67 kahverengi, % 73,33 mavi, % 53,33 yeşil, % 46.67 siyah ve % 30 beyaz renkler kullanılmıştır. İncelenen seramik duvar panolarında ağırlıklı olarak kahverenginin seçildiği belirlenmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırmada Ankara'nın çeşitli yerlerinde yapılmış olan seramik duvar panolarından rastgele örneklem yoluyla seçilmiş otuz duvar panosu değerlendirilmiştir. Seramik duvar panoları, kompozisyon, teknik, konu, renk, boyutları ve yapıldıkları yere göre incelenmiştir.

Araştırmada gözlem formlarından elde edilen sonuçları şu şekilde sıralayabiliriz;

Seramik duvar panolarının, elle şekillendirme, elle ve kalıpla şekillendirme ve kalıpla şekillendirme teknikleri ile yapıldığı belirlenmiştir. Panoların büyük çoğunluğunun yapımında ise elle şekillendirme tekniği kullanılmıştır.

Seramik duvar panolarının yapımında kil, kil ve cam karo ve kil ve ahşap çerçeve kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre seramik duvar panolarının büyük çoğunluğunun yapımında sadece kil kullanıldığı söylenebilir. Sanatçılar kompozisyon oluştururken yardımcı malzemelerle seramik duvar panolarını zenginleştirmişlerdir.

Ankara'da araştırma kapsamında incelenen Seramik duvar panolarında Ankara, enerji, Kurtuluş Savaşı ve doğa, hayat ağacı konuları işlenmiştir. Seramik duvar panolarının konuları arasında Ankara ilk sırayı almıştır. Seramik duvar panolarının konularının seçiminde genellikle amaç ve yapım yerleri ön plana çıkmıştır.

Seramik duvar panolarının kompozisyonlarının yarıya yakınında hayvan figürü, bitkisel motif ve geometrik motif, bir kısmında da insan figürü kullanılmıştır. Seramik duvar panolarının kompozisyonlarında genellikle hayvansal figür ile bitkisel motif kullanıldığı söylenebilir.

Seramik duvar panolarının yarıya yakınında kuş, bir kısmında da Ankara Keçisi ile inek figürleri kullanılmıştır. Kuş motifleri arasında Selçuklu devletini temsil eden çift başlı kartalda yer almaktadır. Panolarda genellikle Ankara'nın sembolü olan hayvan figürleri tercih edilmiştir.

İncelenen seramik duvar panolarının kompozisyonlarının tamamına yakınında kahverengi, yarıdan fazlasında mavi, yarısında yeşil, yarıya yakınında siyah ve beyaz renkler kullanılmıştır. İncelenen seramik duvar panolarında ağırlıklı olarak kahverenginin seçildiği belirlenmiştir.

Bu sonuçlara dayanarak geçmişten günümüze motif ve biçimlerle aktarımın oldukça fazla olduğu söylenebilir. Bu durum kültür aktarımında sanatın gücünü bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu sebeple sanat eğitiminin, kültürleri öğretmede, sevdirmede etkisini kullanarak, milli değerlerin ve kültür mirasının sonraki kuşaklara doğru aktarılmasındaki rolü ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda sanat eserleri üreten sanatçıların da doğru aktarım ile sonraki kuşaklar için büyük bir misyon üstlenmiş oldukları da unutulmamalıdır.

5.2.Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

1. İncelen seramik duvar panolarının değerlendirilebilmesi için panolarla ilgili yapan kişi, yaptıran kurum, boyut ve yapım yeri ile ilgili bilgiler panoların künyesinde belirtilmelidir.
2. Seramik duvar panolarının konu ve kompozisyon özellikleri kültürün aktarımına uygun olarak eğitim amaçlı olarak ta tasarlanabilir.
3. Seramik duvar panoları bulundukları bölgenin özelliklerine uygun mesajlar verecek biçimde tasarlanabilir.
4. Çağdaş seramik sanatının sevdinilmesi için seramik duvar panoları şehirlerin merkezi bölgelerinde sergilenmelidir.

6. KAYNAKÇA

- Arcasoy, A. (1983) *Seramik teknolojisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını.
- Arlı, B. D, Altun .A (2008) *Anadolu Toprağının Hazinesi Çini Osmanlı Dönemi* İstanbul: Kale Grubu Yayınları
- Arık, R, Arık O. (2007) *Anadolu Toprağının Hazinesi Çini Selçuklu ve Beylikler Çağı Çinileri* İstanbul: Kale Grubu Kültür Yayınları
- Alp, Ö. (2009), *Orta Asya'dan Anadolu'ya Kültürel Sembollere Giriş* Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Aslanapa, O. (1977) *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı 14.Yüzyıl* (3 basım) M.E.B. Devlet Kitapları Tifdruk Matbaacılık Sanayi
- Aslanapa, O. (1993) *Türk Sanatı* (3 basım) İstanbul: Remzi Kitapevi
- Ayda, D. (2001). *Seramik Tasarımı*, İstanbul Yapa Yayınları
- Bakır, S.T. (1999) *İznik Çinileri ve Gülbenkian Koleksiyonu*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bilgi H. (2005), *Kütahya Çini ve Seramikleri* İstanbul: Pera Müzesi
- Çetintaş V.(2008) yayımlanmamış ders notu.
- Duymaz, A. Ş. (1998), *Osmanlı Devrinden Günümüze Kütahya Çini ve Seramiği* Kütahya: II. Uluslar arası Kütahya Çini Sempozyumu
- Frigola, D.R. (2006) *Seramik Dekoratif Teknikler* (çev.Altunıç, F.) İstanbul: Inkılap Yayınları
- Fraser, H. (2005), *Seramik Hataları ve Çözüm Yöntemleri* (çev: Mete, Z, ve İlker, Ö) İzmir: Karakalem Kitapevi Yayınları
- Gündüz, Kara, (2003) *İznik Çinilerine Bir Bakış* Eskişehir: III. Uluslar arası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu Bildiriler Kitabı.
- Hacettepe Hastaneleri Mustafa Tunçalp Sergi Kataloğu, Ankara: (2011) Basımevi Üniversitesi
- Hoşnut, G. R. (2006). *Üretim tekniklerine göre seramik pano uygulamaları, Türkiye'deki örnekler ve bir sergi*. Yayımlanmamış sanatta yüksek lisans Eser Metni. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Ana Sanat Dalı. Çanakkale.

Kaçar, V. (1996). *Geleneksel seramiklerin çağdaş bir form ve renk anlayışıyla yeniden sunuluşu*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Sanatlar Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir.

Kılıç, C. A.(1998). *Eski Anadolu kültürlerinden yararlanılarak çağdaş bir yapıda seramik pano uygulaması (D.E.Ü. Tıp Fak. Örneği)*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir.

Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Mahir Banu. (2000) *Celal Esad Arseven Anısına Sanat Tarihi Semineri Bildiriler* İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Matbası

Öney, Gönül. (1987). *İslam Mimarisinde Çini*, İstanbul Ada Yayınları.

Öney G, Çobanlı Z, (2007) *Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı* İstanbul Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları

Peterson, S, Peterson J, (2009) *Seramik Yapıyoruz* (Çev: Çizer, S.) İzmir: Karakalem Kitapevi Yayınları

Sevim, S. (2003). *Seramik dekorları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını

Sevim, S. (2007). *Seramik Dekorları*. Yorum Sanat Yayınları

Sözen, M. (1983). *Tarihsel Gelişim İçinde Türk Sanatı* İstanbul: Anadolu Bankası Kültür Yayınları

Sümer, G. (1992). *Endüstriyel seramikler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Sümer, G. (1883). *Seramik Fırınları*, Seramik Sırları Semineri Bildiriler Kitapçığı. Türk Seramik Derneği Yayınları

Turani, A. (1993). *Sanat Terimleri Sözlüğü* İstanbul: Remzi Kitapevi

TDK. (2011). *Büyük Türkçe Sözlük*. <http://tdkterim.gov.tr/bts/> sitesinden 16 Ağustos 2011'de alındı

Turay, A. (1996). *Toprağın ve Güneşin Ozanı Attila Galatalı Çanakkale Seramik Yayınları*

Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, Temmuz-Ağustos 2006, no:16

Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, Ocak-Mart 2010, no:31

Türkiye Seramik Federasyonu Dergisi, Ocak-Mart 2011 no: 35

Ulubatlı, S. K. (2011). Geçmişten Günümüze Türk Seramik Sanatında Kadın Seramikçiler 1. International Art Symposium Ankara: Gazi Üniversitesi Matbaası

Uzunköprü, Ş.G. (2006). *Cumhuriyet Sonrası Türk Seramik Sanatı'nda Yüzey Üzerinde ki Gelişen Dekoratif Betimlemeler ve Kişisel Uygulamalar* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Yılmabaşar, J. (1980). *Jale Yılmabaşar Seramikleri Teknikleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

-(<http://www.arkitera.com/yt68-turkiyede-seramik-toprakla-atesin-oykusu.html>)

-(<http://www.turkiye-rehberi.net/harita>)

-(<http://www.gorselsanatlar.org/seramik-ve-cam/jale-yilmabasari-atesin-ustasi/>)

-(<http://tr.wikipedia.org/wiki/Ankara>)

-(<http://www.belgeler.com/blg/13tj/cumhuriyet-sonrasi-turk-seramik-sanatinda-kabartma-yuzey-uzerindeki-gelisen-dekoratif-betimlemeler-ve-kisisel-uygulamalar>)